

Ελληνικές Κυβερνήσεις 1940-1974

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, ΑΝΔΡΕΑΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΈΤΟΣ 2005

ΤΡΑΧΑΛΙΟΥ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
Αριθμός μητρώου:1340200400449

Περιεχόμενα

- ✚ Πρόλογος σελ 2
- ✚ Κυρίως θέμα
 - Πίνακας Πρωθυπουργών σελ 3
 - Κυβέρνηση Μεταξά σελ 4
 - Κυβέρνηση Κορυζή σελ 5
 - Κυβέρνηση Τσουδερού σελ 6
 - Κατοχικές Κυβερνήσεις σελ 7
 - Κυβέρνηση Βενιζέλου σελ 13
 - Κυβέρνηση Παπανδρέου σελ 14
 - Κυβερνήσεις Πλαστήρα – Βούλγαρη – Δαμασκηνού-Κανελλόπουλου-Σοφούλη – Πουλίτσα σελ 15
 - Κυβερνήσεις Τσαλδάρη – Μάξιμου – Τσαλδάρη – Σοφούλη – Κυβέρνηση του «Βουνού» σελ 16
 - Κυβέρνηση Διομήδη – Θεοτόκη- Βενιζέλου σελ 19
 - Κυβέρνηση Πλαστήρα – Βενιζέλου σελ 20
 - Κυβέρνηση Πλαστήρα – Κιουσόπουλου σελ 21
 - Κυβέρνηση Παπάγου σελ 21
 - Κυβέρνηση Καραμανλή-Γεωργακόπουλου –Καραμανλή – Δόβα – Καραμανλή σελ 23
 - Κυβέρνηση Πιπινέλη-Μαυρομιχάλη-Παπανδρέου-Παρασκευόπουλου-Παπανδρέου σελ 27
 - Κυβέρνηση Αθανασιάδη Νόβα – Τσιριμώκου – Στεφανόπουλου – Παρασκευόπουλου – Κανελλόπουλου σελ 29
 - Κυβέρνηση Κόλλια-Παπαδόπουλου-Μαρκεζίνη-Ανδρουτσόπουλου-Καραμανλή σελ 31
- ✚ Βιβλιογραφία σελ 34

Πρόλογος

Η εργασία αυτή έχει ως σκοπό να ενημερώσει για τις κάθε μορφής κυβερνήσεις που ανέβηκαν στο πολιτικό προσκήνιο από το έτος 1940 μέχρι το έτος 1974. Ως πρώτη κυβέρνηση της εν λόγω περιόδου , θέτω την κυβέρνηση Μεταξά παρότι ανέβηκε στην εξουσία το έτος 1936 , και ως τελευταία την κυβέρνηση επί δικτατορίας Ιωαννίδη μέχρι την πτώση του δικτατορικού καθεστώτος και την προσέλευση του Καραμανλή στην Ελλάδα . Έγινε προσπάθεια να παρουσιαστούν πέρα από τα μέλη της εκάστοτε κυβέρνησης και τα πρόσωπα-κλειδιά , και οι σημαντικές ιστορικόπολιτικές εκείνες εξελίξεις που σημάδεψαν την ιστορία της Ελλάδας και βοηθούν στην κατανόηση των συγκεκριμένων χρονικών περιόδων .

Ανάπτυξη

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΩΝ 1940-1974

- ✚ 112. Ιωάννης Μεταξάς 13.4.1936 -29.1.1941
- ✚ 113. Αλέξανδρος Κορυζής 29.1-18.4.1941
- ✚ 114. Εμμανουήλ Τσουδερός 21.4.1941-14.4.1944
- κατοχικές κυβερνήσεις -
κυβέρνηση της ΠΕΕΑ-
- ✚ 115. Σοφοκλής Βενιζέλος 14.4-26.4.1944
- ✚ 116. Γεώργιος Παπανδρέου 26.4.1944-3.1.1945
- ✚ 117. Νικόλαος Πλαστήρας* 3.1-18.4.1945
- ✚ 118. Πέτρος Βούλγαρης 18.4-17.10.1945
- ✚ 119. Δαμασκηνός Αρχιεπίσκοπος * 17.10-1.11.1945
- ✚ 120. Παναγιώτης Κανελλόπουλος 1.11-22.11.1946
- ✚ 121.Θεμιστοκλής Σοφούλης 22.11.1945-4.4.1946
- ✚ 122. Παναγιώτης Πουλίτσας* 4.4-18.4.1946
- ✚ 123. Κωνσταντίνος Τσαλδάρης 18.4.1946-24.1.1947
- ✚ 124. Δημήτριος Μάξιμος 24.1-29.8.1947
- ✚ 125.Κωνσταντίνος Τσαλδάρης 29.8-7.9.1947
- ✚ 126 .Θεμιστοκλής Σοφούλης 7.9.1947-24.6.1949
- ✚ 127.Αλέξανδρος Διομήδης 30.6.1949-6.1.1950
- ✚ 128. Ιωάννης Θεοτόκης 6.1-13.3.1950
- ✚ 129 .Σοφοκλής Βενιζέλος 23.3-15.4.1950
- ✚ 130.Νικόλαος Πλαστήρας 15.4- 21.8.1950

- ✚ 131 .Σοφοκλής Βενιζέλος 21.8-27.10.1951
- ✚ 132 .Νικόλαος Πλαστήρας 27.10.1951-11.10.1952
- ✚ 133. Δημήτριος Κιουσόπουλος 11.10-19.11.1952
- ✚ 134. Αλέξανδρος Παπάγος 19.11.1952-6.10.1955
- ✚ 135.Κωνσταντίνος Καραμανλής 6.10.1955-5.3.1958
- ✚ 136. Κωνσταντίνος Γεωργακόπουλος 5.3-17.5.1958
- ✚ 137 .Κωνσταντίνος Καραμανλής 17.5.1958-20.9.1961
- ✚ 138. Κωνσταντίνος Δόβας * 20.9-4.11.1961
- ✚ 139.Κωνσταντίνος Καραμανλής 4.11-19.6.1963
- ✚ 140. Παναγιώτης Πιπινέλης 19.6-28.9.1963
- ✚ 141.Στυλιανός Μαυρομιχάλης * 28.9-8.11.1963
- ✚ 142.Γεώργιος Παπανδρέου 8.11-31.12.1963
- ✚ 143. Ιωάννης Παρασκευόπουλος 31.12.1963-19.2.1964
- ✚ 144 .Γεώργιος Παπανδρέου 19.2.1964-15.7.1965
- ✚ 145. Γεώργιος Αθανασιάδης-Νόβας 15.7-20.8.1965
- ✚ 146.Ηλίας Τσιριμώκος 20.8-17.9.1965
- ✚ 147. Στέφανος Στεφανόπουλος 17.9.1965-22.12.1966
- ✚ 148.Ιωάννης Παρασκευόπουλος 22.12.1966-3.4.1967
- ✚ 159.Παναγιώτης Κανελλόπουλος 3.4-21.4.1967
- ✚ 150.Κωνσταντίνος Κόλλιας * 21.4-13.12.1967
- ✚ 151.Γεώργιος Ππαπαδόπουλος 13.12.1967-8.10.1973
- ✚ 152. Σπυρίδων Μαρκεζίνης 8.10-25.11.1973
- ✚ 153. Αδαμάντιος Ανδρουτσόπουλος 25.11.1973-24.7.1974

✚ 154.Κωνσταντίνος Καραμανλής 24.7.1974-10.5.1980

Η αρίθμηση πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη ως πρώτη κυβέρνηση την κυβέρνηση Ανδρέα Μεταξά στο ξεκίνημα της περιόδου της Συνταγματικής Μοναρχίας .

112 .Κυβέρνηση Μεταξά

Ο δρόμος για την πρωθυπουργοποίηση του Ιωάννη Μεταξά άνοιξε με τον θάνατο του Δερμετζή , τον Απρίλιο του 1936.Ο Μεταξάς , με την ψήφο των 2 μεγάλων πολιτικών παρατάξεων της Βουλής, σχημάτισε κυβέρνηση αναλαμβάνοντας την πρωθυπουργία και άρχισε να προετοιμάζει το έδαφος για την επιβολή του δικτατορικού καθεστώτος. Η αφορμή δόθηκε τον Αύγουστο του ίδιου έτους με τα γεγονότα της Θεσσαλονίκης και την μεγάλη πανελλαδική απεργία που είχε εξαγγελθεί για την 5.8.1936.Προβάλλοντας το φάσμα του κομμουνιστικού κινδύνου και το πολιτικό αδιέξοδο που είχε δημιουργηθεί από την αδυναμία των κομμάτων να σχηματίσουν κυβέρνηση, ο Μεταξάς ,με την έγκριση του βασιλιά Γεωργίου του Β , ανέστειλε την 4^η Αυγούστου του 1936 ορισμένα άρθρα του Συντάγματος και διέλυσε την Βουλή. Τα αίτια ωστόσο της επιβολής της δικτατορίας θα πρέπει μάλλον να αναζητηθούν στις πιέσεις των βασιλοφρόνων αξιωματούχων , που είχαν θορυβηθεί από την προσέγγιση των 2 μεγάλων κομμάτων και την συμφωνία Σοφούλη-Θεοτόκη ,στα μέσα Ιουλίου 1936 , στο ζήτημα της επαναφοράς απότακτων αξιωματούχων.

Συμπαραστάτης στην δικτατορία , κατά τους πρώτους μήνες ,υπήρξε το κόμμα των Φιλελευθέρων, ενώ όσοι προσπάθησαν να αντιδράσουν από τα άλλα κόμματα, συνελήφθησαν και εξορίστηκαν .Οι διώξεις του καθεστώτος στράφηκαν αρχικά κυρίως κατά των κομμουνιστών , σύντομα όμως επεκτάθηκαν στο σύνολο του πολιτικού κόσμου ,μέσα από την εγκαθίδρυση ενός πρωτόγνωρου αστυνομικού κράτους με επικεφαλής τον υπουργό ασφαλείας Μανιαδάκη .Την αρχική παραλυσία του πολιτικού κόσμου διαδέχτηκε η δραστηριοποίησή του προς την κατεύθυνση ανατροπής της δικτατορίας και επαναφοράς της πολιτικής νομιμότητας. Το καθεστώς Μεταξά απάντησε με συλλήψεις και εκτοπίσεις.

Έχοντας καθαρίσει το εσωτερικό πολιτικό τοπίο , ο Ιωάννης Μεταξάς έστρεψε την προσοχή του στις διεθνείς εξελίξεις που φαινόταν να οδηγούν σε μια νέα παγκόσμια σύγκρουση. Παρά το γεγονός ότι ο ίδιος ήταν οπαδός του ολοκληρωτισμού και θαυμαστής των " επιτευγμάτων " της ναζιστικής Γερμανίας, ήταν υποχρεωμένος λόγω των ισχυρών Βρετανικών συμφερόντων στην Ελλάδα και της στενής σχέσης του Γεωργίου του Β με το Λονδίνο ,να ευθυγραμμιστεί με την Βρετανική εξωτερική πολιτική. Έτσι, από το 1937 πίεζε την Βρετανία για την σύναψη μιας συνθήκης συμμαχίας με την Ελλάδα , ενώ παράλληλα απέφευγε οποιαδήποτε πρόκληση απέναντι στην Ιταλία. Η Βρετανία αντιδρούσε στην σύναψη μιας τέτοιας συνθήκης , θεωρώντας αφενός ότι δεν ήταν σε θέση να υπερασπιστεί την Ελλάδα σε περίπτωση ιταλικής επίθεσης και αφετέρου ότι η κυβέρνηση Μεταξά θα της παρείχε την πολιτική και οικονομική αρωγή που χρειαζόταν χωρίς να αναλάβει δεσμεύσεις απέναντι της.

Το αποτέλεσμα ήταν να δημιουργηθεί μια ετεροβαρής σχέση ανάμεσα στην Ελλάδα και την Μ .Βρετανία , που χαρακτηρίστηκε ως " ευμενής ουδετερότητα " και στην οποία η κυβέρνηση Μεταξά προέβαινε σε συνεχείς παραχωρήσεις και διευκολύνσεις προς την Βρετανία , όπως ήταν η διακοπή των ελληνικών εξαγωγών προς την Γερμανία και η παρέμβαση της στο ζήτημα της ναύλωσης ελληνικών πλοίων από το Λονδίνο , χωρίς να έχει λάβει ως αντάλλαγμα συγκεκριμένες δεσμεύσεις για ουσιαστική βοήθεια σε περίπτωση εμπλοκής της Ελλάδος σε πόλεμο. Έτσι όταν απέρριψε ο Μεταξάς , στις 28 Οκτωβρίου 1940 , το ιταλικό τελεσίγραφο και ακολούθησε η επίθεση εναντίον της Ελλάδας , η χώρα έπρεπε να αντιμετωπίσει την εισβολή χωρίς ουσιαστική βοήθεια σε

πολεμικό υλικό , καθώς οι Βρετανοί , θεωρώντας απίθανη την ελληνική νίκη και ενδιαφερόμενοι αποκλειστικά για την διατήρηση της Κρήτης , απέστειλαν συμβολική μόνο βοήθεια και προτίμησαν να ρίξουν το βάρος τους στην υπεράσπιση της Αιγύπτου. Μάταια ο Ιωάννης Μεταξάς πίεζε για την αποστολή ισχυρών δυνάμεων και σύγχρονου πολεμικού υλικού. Τελικώς στις 29-1-1941 μετά την ελληνική νίκη στην Αλβανία και λίγες μέρες πριν από την γερμανική επίθεση , ο Ιωάννης Μεταξάς πεθαίνει .Ο θάνατος του έρχεται απροσδόκητα και ύστερα από ολιγοήμερη ασθένεια .Οπωσδήποτε είχε την εξαιρετική εύνοια της μοίρας να πεθάνει σε ώρα που η δόξα του είχε απλωθεί πέραν του ελληνικού και στον διεθνή ορίζοντα αφού την δεδομένη εκείνη στιγμή ο ξένος τύπος του έπλεκε εγκώμια .Η Βρετανική κυβέρνηση εκύρηξε δημόσιο πένθος με μεσιότητες σημαίες σε όλα τα δημόσια κτήρια , τιμή εξαιρετική και σπανιότατη για ξένο πολιτικό.

113.Κυβέρνηση Κορυζή

Η εκλογή του Κορυζή ,περισσότερο γνωστού ως οικονομολόγου παρά ως πολιτικού, από τον βασιλιά Γεώργιο υπήρξε μάλλον ατυχέστατη, όπως απέδειξε το μέλλον. Η απόφαση του βασιλιά παρέμεινε αινιγματική ενώ δεν ήταν λίγοι αυτοί που υποστήριζαν ότι η εκλογή ωφείλιταν σε παρασκηνακές πιέσεις ισχυρών παραγόντων της 4^{ης} Αυγούστου, της οποίας ήταν τώρα περίπου αιχμάλωτος ο εστεμμένος ανώτατος άρχων της χώρας. Ο Μανιαδάκης σε συνέντευξή του προς τον δημοσιογράφο Γιάννη Μαρή είχε αποκαλύψει ότι ο ίδιος είχε οδηγήσει 'σχεδόν σπρώχνοντας τον Κορυζή στο γραφείο του βασιλέα', για να αναλάβει την προεδρεία της Κυβερνήσεως , την οποία εκείνος απέκρουε. Η άρνηση αυτή του Κορυζή ,εάν συνδυαστεί με την μετέπειτα τραγική αυτοκτονία του , αποκαλύπτει ότι ο συνετός τραπεζίτης είχε πλήρη επίγνωση του κυβερνητικού δράματος που διαγραφόταν ενώπιόν του .

Έτσι , και παρά την γνώμη των Άγγλων , το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου παρέμεινε ακλόνητο στην αρχή αλλά και ακέφαλο. Διότι ο Κορυζής ήταν μεν πρωθυπουργός η εξουσία όμως , στον εσωτερικό τομέα τουλάχιστον , βρισκόταν στα χέρια του Μανιαδάκη και μέχρι ενός σημείου και στα χέρια του ανεύθυνου αλλά ισχυρού παρασκηνακού παράγοντα Ι.Διάκου. Το στράτευμα το κυβερνούσε βέβαια ο βασιλιάς αλλά και αυτός μέσω του Παπάγου ο οποίος είχε κοντά του 2 γερμανόφιλους βοηθούς : τον αρχηγό και τον υπαρχηγό του Γενικού Επιτελείου στρατηγούς Μελισσινό και Στρίμπερ . Επίσης γερμανόφιλος ήταν και ο υπουργός των Στρατιωτικών Παπαδήμα . Ορισμένοι εξ 'άλλου σωματάρχες και μέραρχοι κατέχονταν από γερμανόφιλα αισθήματα , ενώ παράλληλως οι πράκτορες της Γερμανίας ,μεταξύ των οποίων και ο στρατιωτικός ακόλουθος Άγκερερ προσπαθούσαν από τα παρασκήνια , να προσεταιρισθούν το Διαδοχικό ζεύγος.

Η κατάσταση λοιπόν , όπως παρουσιαζόταν στο γενικό κυβερνητικό συγκρότημα ,από το παλάτι έως το μικρό Ανάκτορο του διαδόχου , και από το πρωθυπουργικό γραφείο έως το Γενικό στρατηγείο ήταν τραγελαφική .Το καθεστώς είχε υποστεί εσωτερική διάσπαση και η 'Πέμπτη Φαλαγξ' σε όλες τις ποικίλες μορφές της κέρδιζε έδαφος μέσα στον χώρο της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας. Και υπό τις ολέθριες αυτές συνθήκες προετοιμαζόταν η επιδρομή του Χίτλερ ενώ στο ελληνοϊταλικό μέτωπο ο στρατός ανυποψίαστος για τις διαλυτικές ενέργειες που αναπτύσσονταν στα παρασκήνια εξακολουθούσε να μάχεται με την ίδια ορμή αλλά και με σκληρές απώλειες.

Στις 18-4-1941 ο Α.Κορυζής αυτοκτονεί. Ανεξάρτητα από τα αίτια της πράξης του αυτής , ο θάνατός του επέφερε νέο κλονισμό του καθεστώτος. Διότι την κρίσιμη εκείνη ώρα που όλα κατέρρεαν και τα πάντα διαλύονταν , είχε δημιουργηθεί θέμα ανευρέσεως διαδόχου.

114 .Κυβέρνηση Τσουδερού

Η κυβέρνηση που θα έπονταν εκείνης του Κορυζή κατέληξε να έχει Πρωθυπουργό τον Εμμανουήλ Τσουδερό μετά από έντονες παρασκηνιακές κινήσεις που όπως σχεδόν πάντοτε είχαν πρωταγωνιστές τον βασιλιά και τις επιθυμίες της Αγγλικής κυβέρνησεως .Αν και ο Γεώργιος δεν θα επιθυμούσε τίποτα παραπάνω από το να διορίσει Πρωθυπουργό μια δευτερεύουσα προσωπικότητα διατεθειμένη να υποκύπτει στα βασιλικά κελεύσματα όπως άλλωστε είχε κάνει και νωρίτερα μετά τον θάνατο του Μεταξά , ο Κρητικός λαός – του οποίου η συμμετοχή στον αγώνα θεωρείτο από το βρετανικό αρχηγείο απαραίτητη - θα έβλεπε με δυσαρέσκεια έναν πρωθυπουργό που θα άνηκε στην κάστα του δικτατορικού καθεστώτος. Ενώ θα δέχονταν με ενθουσιασμό να γίνεται επικεφαλής της κυβέρνησεως μια προσωπικότητα από τον κόσμο των φιλελευθέρων ,άποψη που συμεριζόταν και οι Άγγλοι επιβάλλοντας την όπως φαίνεται στον βασιλιά .

Ο Γεώργιος αφού απέκλεισε τον Κοτζιά κατ' επιταγή των Άγγλων ,προσέφερε την προεδρία της Κυβερνήσεως στον Σοφούλη ο οποίος και την αρνήθηκε. Έπειτα έγινε πρόταση σε μία άλλη προσωπικότητα βενιζελικής προελεύσεως τον Α.Μαζαράκη. Ο στρατηγός δέχτηκε κατ' αρχήν να σχηματίσει κυβέρνηση και μάλιστα με την συνεργασία και άλλων βενιζελικών στρατηγών , Οθωναίου , Μανέτα, κ.λ.π., αλλά με την επιφύλαξη να ερευνήσει πρώτα την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί στο μέτωπο. Ο Μαζαράκης όμως και αυτός απέρριψε τελικώς την πρόταση του βασιλιά αφού συνειδητοποίησε ότι α) οι κυριότεροι ηγέτες του στρατεύματος ήταν ήδη αποφασισμένοι να συνθηκολογήσουν με τον εχθρό ,β) η κατάσταση στο μέτωπο παρουσίαζε εικόνα πλήρους αποσύνθεσης . Ακολούθησαν προτάσεις στον στρατηγό Πίτσικα και Παναγιωτάκο αλλά και αυτοί αρνήθηκαν .

Τότε ο Γεώργιος βρέθηκε υποχρεωμένος να αναλάβει ο ίδιος την προεδρία της Κυβέρνησης , την επόμενη όμως μέρα (21 Απριλίου) διόρισε πρωθυπουργό τον Τσουδερό ο οποίος είχε την διπλή ταυτότητα του Κρητικού και βενιζελικού και επιπλέον του καταδιωχθέντος από την δικτατορία. Η νέα βασιλική κυβέρνηση ,υπό τον Τσουδερό , περιελάμβανε στους κόλπους της στην αρχή τους κυριότερους τεταρτοαυγουστιανούς υπουργούς όπως οι Μανιαδάκης ,Νικολούδης , Δημητράτος κ.α. Η τελική απομάκρυνσή τους είχε αφηθεί για αργότερα.

Κατά την διάρκεια της θητείας του Τσουδερού , οι τρεις σωματάρχες του στρατού Τσολάκογλου , Μπάκος , Δεμεστίχας συμφωνούν για πραξικόπημα και παρουσιαζόμενοι αυθαίρετα ως εκπρόσωποι του ελληνικού λαού ζήτησαν με τηλεγράφημά τους στον Χίτλερ συνθηκολόγηση κάτι το οποίο τελικά οδήγησε στο να εξαπατηθούν από τον τελευταίο και επιπλέον στο να επισπευσθεί η διάλυση του καθεστώτος .Ο βασιλιάς και η κυβέρνηση επέσπευσαν την αναχώρησή τους η οποία ωστόσο ήταν ήδη προαποφασισμένη για τις 17 Απριλίου (τότε Κυβέρνηση Κορυζή) αλλά ακυρώθηκε μετά από άρνηση των υπευθύνων για την μεταφορά τους πληρωμάτων να πραγματοποιήσουν την μεταφορά. Τελικώς η τότε Κυβέρνηση Τσουδερού μαζί με τον βασιλιά αναχώρησαν στις 23 Απριλίου για την Κρήτη μεταφέροντας με διάγγελμα την πρωτεύουσα της χώρας εκεί. Δυστηχώς όμως αυτή δεν ήταν η τελευταία μεταφορά της κυβέρνησεως η οποία αναγκάστηκε μετά την Μάχη της Κρήτης να εκδώσει και δεύτερο διάγγελμα από την Κρήτη αυτήν την φορά γνωστοποιώντας στον ελληνικό λαό – που το μεγαλύτερο μέρος του ήταν ήδη υπόδουλο σε 2 κατακτητές - ότι βασιλιάς και πρωθυπουργός εγκατέλειπαν τα ελληνικά χώματα για να μεταφερθούν μετέπειτα στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και να καταλήξουν, μετά από μία μικρή περιπλάνηση στην νότια Αφρική, στο Κάιρο όπου και εγκαταστάθηκαν για μια τριετία . Έτσι ,με την κατάληψη της Ελλάδας από τα γερμανικά στρατεύματα το 1941 , η νόμιμη κυβέρνηση της χώρας είχε ουσιαστικά εγκαταλείψει την χώρα για να συνεχίσει την Αντίσταση στους κατακτητές από το εξωτερικό.

Κατοχικές Κυβερνήσεις

“
Οι Γερμανοί κατακτητές που μπήκαν στην Αθήνα στις 27 Απριλίου όρισαν 3 μέρες αργότερα
κυβέρνηση ’’ -‘’ κουίςλιγκς*’’- στην οποία έβαλλαν επικεφαλής τον στρατηγό Γ.Τσολάκογλου , ο οποίος ως
διοικητής της στρατιάς της Δυτικής Μακεδονίας είχε υπογράψει μαζί τους ανακωχή.

Σε όλη την διάρκεια της Κατοχής οι Γερμανοί διόριζαν ‘ κυβερνήσεις’ οι οποίες μπορεί να μην αναγνωρίστηκαν
ως νόμιμες , δεν έπαψαν όμως να ασκούν εξουσία , έστω και περιορισμένη.

Τα πρόσωπα που την στελέχωσαν ήταν στην μεγάλη πλειοψηφία τους στρατιωτικοί , ενώ υπήρξαν και κάποιοι
πολιτευόμενοι , πρώην βουλευτές και υπουργοί .Το μεγαλύτερο μέρος του πολιτικού κόσμου της χώρας
οδηγήθηκε στην αυτοεξορία αρνούμενο να στελεχώσει τις ‘ κυβερνήσεις ’ που επέβαλλαν οι ξένοι κατακτητές.

Ορισμένοι προσπάθησαν να δικαιολογήσουν την στάση όσων δέχτηκαν να πάρουν μέρος σε αυτές τις κυβερνήσεις
με το επιχείρημα πως δήθεν εργάστηκαν για την επιβίωση του ελληνικού λαού. Και μόνο όμως το γεγονός ότι η
νόμιμη και άκρως συντηρητική κυβέρνηση του Καίρου καθάισε όλους τους στρατιωτικούς που συμμετείχαν σε
αυτές τις ‘ Κυβερνήσεις’ με την κατηγορία της συνεργασίας με τον κατακτητή δείχνει ποιος ακριβώς ήταν ο ρόλος
όλων αυτών.

Οι ενέργειες της πρώτης κατοχικής κυβερνήσεως ήταν καθαρά παραπλανητικές. Πραγματοποίησε δημαγωγική
εκστρατεία κατά του καθεστώτος της 4^{ης} Αυγούστου σαν οι Τσολάκογλου και λοιποί να μην ήταν μέχρι χτες οι
ευνοούμενοι και στυλοβάτες του. Έτσι , α)διέλυσαν την λαομίσητη νεολαία του Μεταξά ,β)έπαψαν το δημοτικό
συμβούλιο και τα προεδρεία των εμπορικών Επιμελητηρίων και άλλων οργάνωσεων και οργανισμών δημοσίου
δικαίου που είχε διορίσει το καθεστώς της 4^{ης} Αυγούστου , γ) απομάκρυναν ανώτατους δικαστές που είχαν
υπηρετήσει κατά την δικτατορία . Οι στρατηγοί υπέθεσαν ότι με τις κινήσεις αυτές θα αποκτούσαν δημοτικότητα
αλλά βέβαια δεν το πέτυχαν .Η πρώτη τους βέβαια κίνηση ήταν άλλη. Κατήγγησαν το “Βασίλειον της Ελλάδος » ,
συνεπώς και τον βασιλιά Γεώργιο ,και ανακήρυξαν την Ελλάδα σε “Ελληνική Πολιτεία » διακόπτοντας έτσι την
ηθική τουλάχιστον ενότητα του υπόδουλου κράτους με την οπωσδήποτε νόμιμη κυβέρνηση που βρισκόταν στην
Αίγυπτο. Το δημόσιο Φρόνημα εξακολουθούσε βέβαια να είναι στραμμένο εναντίον του Γεωργίου αλλά δεν
μεταστράφηκε υπέρ της κατοχικής κυβέρνησης παρά τημεγάλη προπαγανδιστική προσπάθεια που ακολούθησε .

Μετά την απελευθέρωση ασκήθηκαν διώξεις , έγιναν δίκες ,αλλά τελικά οι συνεργάτες των κατακτητών έμειναν
στην ουσία ατιμώρητοι ...Αξιοσημείωτο είναι πάντως ότι κανένας δεν μπόρεσε να συνεχίσει την πολιτική του
καριέρα .

Τα πρόσωπα.

Συνολικά όλη την περίοδο της κατοχής άσκησαν ‘υπουργικά’ καθήκοντα 30 πρόσωπα , τα οποία πλαισίωναν τις 3
διαδοχικές ‘κυβερνήσεις’ που σχηματίστηκαν. Από αυτούς μόνο 6 είχαν προηγούμενη κυβερνητική εμπειρία.

Πρόεδρος υπουργικού συμβουλίου

1.Γεώργιος Τσολάκογλου 30.4.1941-2.12.1942

2.Κωνσταντίνος Λογοθετόπουλος 2.12.1942-7.4.1943

3.Ιωάννης Ράλλης 7.4.1943-18.10.1944

Αντιπρόεδρος υπουργικού συμβουλίου

1.Κ. Λογοθετόπουλος 5.5.1941-2.12.1942

2.Έκτωρ Τσιρονίκος 1.3.1944-2.9.1944

Υπουργοί /Υφυπουργοί

Δικαιοσύνης

- 1.Αντώνιος Λιβιεράτος 30.4.1941-31.3.1942
- 2.Γεώργιος Τσολάκογλου(β) 31.3.1942-4.7.1942
- 3.Λεωνίδα Τσιριγώτης 4.7.1942-2.12.1942
- 4.Νικόλαος Μάρκου 2.12.1942-7.4.1943
- 5.κωνσταντίνος Πουρνάρας 7.4.1943-18.10.1944

Εσωτερικών

- 1.Παναγιώτης Δεμεστίχας 30.4.1941-22.11.1941
2. Γεώργιος Τσολάκογλου 22.11.1941-4.6.1942
- 3.Γεώργιος Μπάκος 4.6.1942-2.12.1942
- 4.Αναστάσιος Ταβουλάρης 2.12.1942-28.5.1944
- 5.Ιωάννης Ράλλης (β) 28.5.1944-18.10.1944 **ΥΙ.Δημήτριος Μπακογιάννης 21.7.1944-18.10.1944**

Εθνικής οικονομίας

- 1.Πλάτων Χατζημιχάλης 30.4.1941-23.9.1942
- 2.Σωτήριος Κοτζαμάνης 2.12.1942-7.4.1943
- 3.Κωνσταντίνος Πουρνάρας 7.4.1943-16.6.1943
- 4.Έκτωρ Τσιρονίκος 16.5.1943-2.9.1944

Αγορανομίας και επισιτισμού

- 1.Αντώνιος Λιβιεράτος 30.4.1941-6.5.1941
2. Δημήτριος Πολύζος 6.5.1941-29.6.1941
- 3.Γεώργιος Τσολάκογλου 29.6.1941-2.12.1942

Οικονομικών

- 1.Πλάτων Χατζημιχάλης 30.4.1941-26.5.1941
- 2.Σωτήριος Γκοτζαμάνης 26.5.1941-7.4.1943
- 3.Έκτωρ Τσιρονίκος 7.4.1943-2.9.1944

4. Έκτωρ Τσιρονίκος 2.12.1942-7.4.1943

4. Ιωάννης Ράλλης (β) 7.4.1943-17.4.1943 – Έκτωρ Τσιρονίκος (2) 17.4.1943-2.9.1944

Συγκοινωνίας (Σιδηροδρόμων και αυτοκινήτων)

1. Σωτήριος Μουτούσης 30.4.1941-7.4.1943

2. Αναστάσιος Ταβουλάρης 7.4.1943-12.4.1943

3. Αγησίλαος Γέροντας 12.4.1943-18.10.1944

Εθνικής Αμύνης

1. Γεώργιος Μπάκος 30.4.1941-7.4.1943

2. Ιωάννης Ράλλης(β) 7.4.1943-18.10.1944 -Υ. Δημοσθένης Διαλέτης 17.7.1943-18.10.1944

Εθνικής Πρόνοιας

1. Κωνσταντίνος Λογοθετόπουλος (π.θ) 30.4.1941-7.4.1943

2. Νικόλαος Λούβαρης 7.4.1943-29.4.1944

3. Βασίλειος Καραπάνος 29.4.1943-15.6.1944

4. Έκτωρ Τσιρονίκος 15.6.1944-2.9.1944

Παιδείας και θρησκευμάτων

1. Κωνσταντίνος Λογοθετόπουλος (π.θ)[B] 30.4.1941-7.4.1943

2. Νικόλαος Λούβαρης 7.4.1943-18.10.1944

Εργασίας

1. Χαράλαμπος Κατσιμήτρος

2. Αναστάσιος Ρουσσόπουλος

3. Αντώνιος Λιβιεράτος

Υ Ι. Νικόλαος Καλύβας 2.12.1942 – 7.4.1944

Υ 2. Κωνσταντίνος Πουρνάρας 7.4.1943 – 17.4.1943

4.Ιωάννης Γρηγοράκης

5.Αναστάσιος Ταβουλάρης

6.Ιωάννης Ράλλης 1.12.1943-18.10.1944

Υ –Νικόλαος Καλύβας 1.12.1943-18.10.1944

Υ 3.Εμμανουήλ Κανακουσάκης 4.2.1944-18.10.1944

Γεωργίας

1.Χαράλαμπος Κατσιμήτρος 30.4.1941-30.9.1941

2.Ιωάννης Καραμάνος 30.9.1941-23.3.1942

3.Έκτωρ Τσιρονίκος 2.12.1942-7.4.1943

4.Ιωάννης Ράλλης [β] 7.4.1943-3.4.1944 – Έκτωρ Τσιρονίκος 3.4.1944 – 2.9.1944

Υ 1.Γεώργιος Παμπούκας 22.4.1943-3.4.1944

Εμπορικής Ναυτιλίας

1.Ιάσων Παπαδόπουλος 8.5.1941-22.11.1941

2.Σωτήριος Μουτούσης 22.11.1941-7.4.1943

3.Αναστάσιος Ταβουλάρης 7.4.1943-12.4.1943

4.Αησιίλαος Γέροντας 12.4.1943-18.10.1944

Υπουργείο Δημοσίας Ασφαλείας

Υ 1.Νικόλαος Μάρκου 30.4.1941-14.5.1941

1.Νικόλαος Μάρκου 14.5.1941-2.12.1942

Άνευ χαρτοφυλακίου

1.Αναστάσιος Ταβουλάρης 29.5.1944-18.10.1944

Υφυπουργός παρά τον Πρωθυπουργό

Υ Ι.Λεωνίδας Τσιριγώτης 16.4.1942-21.3.1943

Γενική Διοίκηση Μακεδονίας

1.Αλέξανδρος Ραγκαβής 1.5.1941-2.12.1941

Υ Ι.Λεωνίδας Τσιριγώτης 21.10.1941-16.4.1942

Γενική διοίκηση Κρήτης

1.Ε.Λουλάκης – 23.1.1942

2.Ιωάννης Πασσαδάκης 23.1.1942 -10.10.1944

Κυβέρνηση της ΠΕΕΑ

Προς το τέλος της κατοχής , εκτός από την κυβέρνηση του Καίρου που είχε σχηματίσει η εξόριστη πολιτική ηγεσία της χώρας, αλλά και την ελεγχόμενη από του Γερμανούς ‘κυβέρνηση’ της Αθήνας , στην Ελεύθερη Ελλάδα (όπως λέγονταν οι περιοχές που ελέγχονταν από τις δυνάμεις του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ) ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του ΕΑΜ – η “ Προσωρινή επιτροπή Εθνικής Απελευθέρωσης ” (ΠΕΕΑ) . Η ΠΕΕΑ του λίγους μήνες της ύπαρξής της είχε σημαντική παρουσία αφού –τηρουμένων των αναλογιών- λειτούργησε με ρυθμούς ζηλευτούς ακόμη και για μια κανονική κυβέρνηση .Αξίζει να αναφερθεί ότι το “Υπουργικό συμβούλιο” , που απαρτιζόταν από τους γραμματείς (5 στην αρχικά και μετά την διεύρυνση 10) , συνεδρίαζε 2 φορές την εβδομάδα και έπαιρνε αποφάσεις επί όλων των ζητημάτων , εξέδιδε “νόμους” (Πράξεις ονομάζονταν) και έφθασε μέχρι την κυκλοφορία ενός ιδιότυπου νομίσματος που λεγόταν “Εθνικό Ομόλογο Απελευθερωτικού Αγώνα” .Η ιδρυτική Πράξη της ΠΕΕΑ υπογράφηκε στις 10 Μαρτίου 1944 στη Βίνιανη της Ευρυτανίας , όπου ορκίστηκαν οι πρώτοι γραμματείς ,όπως αποκαλούνταν οι “Υπουργοί ” της.

Η δράση της περιορίστηκε στις 2 Σεπτεμβρίου του ίδιου χρόνου με το σχηματισμό της Κυβέρνησης Εθνικής Ενότητας (που αποτελούσε , άλλωστε , μια από τις βασικές ιδρυτικές διακηρύξεις της ΠΕΕΑ) και τερματίστηκε στις 9 Οκτωβρίου 1944 .Σε αυτό το διάστημα εκδόθηκαν 27 ‘δελτία Πράξεων και Αποφάσεων” , που αποτελούσαν την “Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ” της ΠΕΕΑ και περιλάμβαναν α) 79 αποφάσεις , με πρώτη αυτή της ίδρυσης “Εθνικού Συμβουλίου” , δηλαδή ‘Βουλής” , β) 64 πράξεις , γ) 4 ψηφίσματα του “Εθνικού Συμβουλίου” , δ) 2 διαγγέλματα της ΠΕΕΑ προς τον λαό , ε) 2 πρωτόκολλα ορκωμοσίας .

Κατά την διάρκεια της θητείας της ΠΕΕΑ :

- Οργάνωσε εθνικές εκλογές για την ανάδειξη 180 εθνοσυμβούλων που μαζί με 26 βουλευτές της τελευταίας Βουλής (1936) αποτέλεσαν το Εθνικό Συμβούλιο της ΠΕΕΑ .Σε 2 Κυριακές 23 και 30 Απριλίου ο λαός της Ελεύθερης (αλλά και της κατεχόμενης) Ελλάδας (κάπου 1.500.000 με 1.800.000 άνδρες και γυναίκες , οι οποίες ψήφισαν για πρώτη φορά στην χώρα μας) πήρε μαζικά μέρος σε αυτές τις κρυφές εκλογές.

- Προκήρυξε (21 Αυγούστου) και δημοτικές εκλογές για τις 29 Οκτωβρίου , που δεν έγιναν ποτέ αφού μεσολάβησε η απελευθέρωση.

Στην ιδρυτική πράξη της η ΠΕΕΑ αναφερόταν στο ότι κύριος και πρωταρχικός της σκοπός είναι :

- Να συντονίσει και να διεξάγει με όλα τα μέσα στην Ελλάδα και στο πλευρό των συμμάχων τον αγώνα κατά των κατακτητών .
- Να αγωνιστεί για το διώξιμο από την χώρα και την συντριβή των Γερμανών και Βουλγάρων εισβολέων για την ολοκληρωτική εθνική απελευθέρωση και την κατοχύρωση της ακεραιότητας και ανεξαρτησίας της χώρας .
- Να επιδιώξει την εθνική αποκατάσταση με βάση την αρχή της αυτοδιάθεσης των λαών σύμφωνα με τον Χάρτη του Ατλαντικού και την Συμφωνία της Τεχεράνης και την στρατηγική διαρρύθμιση των συνόρων μας
- Να αγωνιστεί για την εξόντωση του εσωτερικού φασισμού και των ενόπλων προδοτικών σωμάτων .

Παράλληλα η επιτροπή αναλάμβανε τα παρακάτω καθήκοντα:

- ❖ Την υπεύθυνη διοίκηση των αντάρτικων σωμάτων που θα αποδεχτούν τη σύσταση της Επιτροπής με σκοπό την δημιουργία ενιαίου Εθνικού στρατού.
- ❖ Την υπεύθυνη ανώτερη διοίκηση των ελεύθερων περιοχών σε όλους τους τομείς με σεβασμό των θεσμών , έλεγχο και κατεύθυνση των οργάνων τους.
- ❖ Την εξασφάλιση των ατομικών ελευθεριών του λαού στις ελεύθερες περιοχές , το σεβασμό της ιδιοκτησίας καθώς και την εξασφάλιση της ελευθερίας της θρησκευτικής συνείδησης.
- ❖ Την ικανοποίηση των βιοτικών αναγκών του λαού και την περίθαλψη των θυμάτων του πολέμου και της βίας των κατακτητών.
- ❖ Την προπαρασκευαστική εργασία για την είσοδο της χώρας , μετά την απελευθέρωση , σε ομαλό πολιτικό βίο με κατεύθυνση την καταπολέμηση κάθε προσπάθειας για λύσεις πραξικοπηματικές ή δικτατορικές και αντίθετες προς την ελεύθερη θέληση του ελληνικού λαού.

Είναι χαρακτηριστικό το τηλεγράφημα που απεστάλη στον πρωθυπουργό Εμμανουήλ Τσουδερό μαζί με την ιδρυτική πράξη , αμέσως μετά την υπογραφή της.

“Έχουμε την τιμήν να σας ανακοινώσωμεν τον σχηματισμόν εις την ελευθέραν Ελλάδα της ΠΕΕΑ , της οποίας σκοπός είναι η ένωσις των εθνικών δυνάμεων προς συντονισμόν του εθνικού απελευθερωτικού αγώνος παρά το πλευρόν των Συμμάχων , η διοίκησης των ήδη ελευθέρων ή απελευθερουμένων περιοχών εν Ελλάδι , η εξασφάλις μετά την απελευθέρωσιν ελευθέρας και ομαλής πολιτικής ζωής καθ’ ολην την χώρα”.

Το τηλεγράφημα ανέφερε επίσης ότι η ΠΕΕΑ “αποβλέπει πρωτίστως εις τον σχηματισμόν κυβερνήσεως γενικής εθνικής ενότητας” και κατέληγε: “Διερμηνεύοντες έκδηλον επιθυμίαν του λαού και των ενόπλων δυνάμεών του, απευθυνόμεθα εις την εξοχότητάν σας με την πεποίθησιν ότι θα αντιληφθήτε τας επιτακτικάς εθνικάς ανάγκας και θα προσφέρητε αποτελεσματικήν συμβολήν προς σχηματισμόν κυβερνήσεως γενικής εθνικής ενότητας»

Το τελευταίο αυτό επιτεύχθηκε επί των ημερών του επόμενου πρωθυπουργού Γεωργίου Παπανδρέου , ο οποίος , κατ’ εφαρμογή της συνθήκης του Λιβάνου και έπειτα από επίμονες διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους της ΠΕΕΑ , στις 2 Σεπτεμβρίου 1944 στη μικρή ιταλική πόλη Κάβα ντι Τιρένι , κοντά στην Νάπολη , όπου είχε μεταφερθεί η έδρα της Κυβέρνησης , όρκισε υπουργούς του 6 στελέχη του ΕΑΜ, 4 από τα οποία συμμετείχαν ως γραμματείς στην ΠΕΕΑ.

Τα πρόσωπα

Συνολικά τους 6 περίπου μήνες της λειτουργία της ΠΕΕΑ συμμετείχαν σε αυτήν 10 πρόσωπα που ήταν όλοι άνδρες (αν και στο Εθνικό Συμβούλιο είχαν εκλεγεί για πρώτη φορά και 5 γυναίκες). Και οι 10 ήταν σημαντικές προσωπικότητες που πριν αλλά και μετά διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στην σύγχρονη πολιτική ιστορία του τόπου.

Προσωρινή σύνθεση

- 1.Ευριπίδης Μπακιρτζής :Πρόεδρος και προσωρινά Γραμματέας Εξωτερικών*
- 2.Γιώργος Σιάντος :Γραμματέας Εσωτερικών και προσωρινά Επισιτισμού .*
- 3.Ηλίας Τσιριμώκος :Γραμματέας Δικαιοσύνης και προσωρινά Οικονομικών , Παιδείας – Θρησκευμάτων & Κοινωνικής Πρόνοιας .*
- 4.Εμμανουήλ Μαντάκας :Γραμματέας Στρατιωτικών και προσωρινά Συγκοινωνιών*
- 5.Κώστας Γαβριηλίδης:Γραμματέας Γεωργίας και προσωρινά Εθνικής Οικονομίας .*

Διευρυμένη Σύνθεση

- 1.Αλεξάνδρος Σβώλος : Πρόεδρος & Γραμματέας Εξωτερικών ,Παιδείας – Θρησκευμάτων & Λαϊκής Επιμόρφωσης.*
- 2.Ευριπίδης Μπακιρτζής :Αντιπρόεδρος & Γραμματέας Επισιτισμού*
- 3.Γιώργιος Σιάντος :Γραμματέας Εσωτερικών .*
- 4.Ηλίας Τσιριμώκος : Γραμματέας Δικαιοσύνης .*
- 5.Κώστας Γαβριηλίδης : Γραμματέας Γεωργίας*
- 6.Εμμανουήλ Μαντάκας : Γραμματέας Στρατιωτικών*

7. Άγγελος Αγγελόπουλος : Γραμματέας Οικονομικών
8. Πέτρος Κόκκαλης: Γραμματέας Κοινωνικής Πρόνοιας
9. Νικόλαος Ασκούτσης : Γραμματέας Συγκοινωνίας
10. Σταμάτης Χατζημπέης : Γραμματέας Εθνικής Οικονομίας

115.Κυβέρνηση Σοφοκλή Βενιζέλου

Η ΠΕΕΑ, όπως είπαμε και παραπάνω, από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής της θέτει ως πρωταρχικό στόχο την αντικατάσταση της κυβέρνησης Τσουδερού , με κυβέρνηση εθνικής ενότητας στην οποία θα συμμετείχε η ίδια .Τα ελληνικά στρατιωτικά σώματα που μάχονταν στο πλευρό των συμμάχων στην Μέση Ανατολή δέχονταν ευμενώς τις σκέψεις της ΠΕΕΑ για σχηματισμό κυβέρνησης εθνικής ενότητας και στις 30 Μαρτίου ,μια συντονιστική επιτροπή των 2 όπλων ζητεί ακρόαση από τον πρωθυπουργό Εμμανουήλ Τσουδερό και του υποβάλλει ένα υπόμνημα υπογεγραμμένο από την πλειοψηφία των στρατιωτικών ναυτών και αξιωματικών .Με το υπόμνημα ζητείται η άμεση παραίτηση της κυβέρνησης Τσουδερού και η συγκρότηση κυβέρνησης εθνικής ενότητας .Ο Εμμανουήλ Τσουδερός κάτω από την πίεση των Άγγλων που φοβόντουσαν ότι δεν θα είχαν την δυνατότητα να ελέγχουν αποτελεσματικά μια κυβέρνηση εθνικής ενότητας , αρνείται να παραιτηθεί και τότε εκδηλώνεται στα στρατιωτικά σώματα ανταρσία η οποία καταπνίγεται από τους Άγγλους. Το ελληνικό εκστρατευτικό σώμα σχεδόν διαλύθηκε και περίπου 20000 άνδρες , το μισό του δυναμικού του , στάλθηκε σε στρατόπεδα συγκέντρωσης της Λιβύης και της Ερυθραίας .Η εξαιρετικά τεταμένη ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε είναι ελάχιστα ευνοϊκή για την επικράτηση μετριοπαθών και λογικών λύσεων.

Μετά την κατάπνιξη της ανταρσίας παραιτείται ο Εμμανουήλ Τσουδερός και αναλαμβάνει την πρωθυπουργία για λίγες μέρες ο Σοφοκλής Βενιζέλος (14 Απριλίου) ώσπου σχηματίστηκε η Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητας με πρωθυπουργό τον Γεώργιο Παπανδρέου και Αντιπρόεδρο τον ίδιο .

Ο Βενιζέλος ορκίστηκε ως πρόεδρος της νέας κυβέρνησης την οποία όμως θεωρούσε «μεταβατική» με βασική της αποστολή να αποκαταστήσει την τάξη στις ένοπλες δυνάμεις και να προσκαλέσει τους εκπροσώπους των κομμάτων και των οργανώσεων να συμμετάσχουν σε αυτή .Ο νέος πρωθυπουργός ανέλαβε και το υπουργείο Εξωτερικών καθώς και τα πολεμικά υπουργεία . Άλλοι υπουργοί ήσαν ο στρατηγός Ε.Τζανακάκης :Πρόνοιας ,ναύαρχος Ι.Δεμεστίχας :Εμπορικής Ναυτιλίας , Γ.Ματζαβίνος :Οικονομικών .

Κατά το μεταξύ διάστημα είχε στασιάσει το πολεμικό ναυτικό και η 1^η Ταξιαρχία .Επακολούθησε η προσχώρηση στην ανταρσία των πληρωμάτων διαφόρων πλοίων επί των οποίων εγκαταστάθηκαν οι στασιαστές .Ο Βενιζέλος αποφάσισε να κτυπίσει ενώ ο διοικητής του Βρετανικού στόλου ναύαρχος Κάννιγκαμ του δήλωνε καταγανακτισμένος ότι εάν αποτύγχανε στην προσπάθειά του θα αναλάμβανε αυτός να καταστείλει πάση θυσία τη στάση .Και τότε προσέθεσε ο Κάννιγκαμ , το ελληνικό πολεμικό ναυτικό “θα έπαυε υφιστάμενον για πολλά έτη” .Τελικώς , ο Βενιζέλος μετά από σύσκεψη με τους με τους υπουργούς ή βουλευτές : Παπανδρέου , Καννελόπουλο , Εξηντάρη , Βασιλειάδη , Μπουρδάρα κ.α , ανέθεσε την αρχηγία του στόλου στον Π.Βούλγαρη ο οποίος και κατάφερε να καταστείλει την ανταρσία παρά τις ελάχιστες δυνάμεις που διέθετε .Συνέπεια της καταστολής αυτής στην Μ.Ανατολή ήταν η αποδιοργάνωση των ενόπλων δυνάμεων και η ανασύνθεση τους κατά τρόπο όμως που να επικρατήσουν και πάλι οι βασιλόφρονες . Μετά την καταστολή του κινήματος του στόλου και της 1^{ης} Ταξιαρχίας , οι Άγγλοι υπέδειξαν στον Βενιζέλο ότι το έργο του είχε τελειώσει με την συντριβή της στάσεως και ότι έπρεπε να παραιτηθεί .Δεν ήταν αρεστός στην Βρετανική πολιτική διότι είχε αρχίσει να στρέφεται

προς τους Αμερικάνους .Οι Άγγλοι εν τω μεταξύ είχαν εκλέξει τον διάδοχό του .Ήταν ο Γ.Παπανδρέου τον οποίον είχαν καλέσει τις μέρες εκείνες επειγόντως στο Κάιρο προς επίτευξη του σκοπού τους.

116.Κοβέρνηση Παπανδρέου

Ο Παπανδρέου κατά την διάρκεια της κατοχής είχε επιδείξει μια σχετική αντιστασιακή δραστηριότητα , εξαιτίας της οποίας και φυλακίστηκε από τους Ιταλούς τον Μάρτιο του 1942 επί 3 μήνες , είχε εκδηλωθεί ήδη κατά του ΚΚΕ , στον οποίο καταλόγιζε βαριές ευθύνες για τον εμφύλιο πόλεμο που γινόταν στα βουνά μεταξύ ΕΔΕΣ και ΕΑΜ .Παράλληλα είχε αναπτύξει στενές σχέσεις με τους Άγγλους .Ορισμένα υπομνήματά του είχαν εντυπωσιάσει τους πρεσβευτές Μακ Μίλαν και Λήπερ και τελικά το Foreign Office τον προέκρινε για τον σχηματισμό νέας κυβέρνησης .

Ορκίστηκε πρωθυπουργός και υπουργός των Εξωτερικών στις 26 Απριλίου . Τα άλλα υπουργεία άφησε να τα διευθύνουν γενικοί διευθυντές , δεδομένου του ότι είχε παρθεί απόφαση να διοριστούν υπουργοί οι αντιπρόσωποι των διαφόρων κομμάτων και των αντιστασιακών οργανώσεων του οποίους είχαν ήδη καλέσει στο Κάιρο οι προηγούμενες κυβερνήσεις Τσουδερού και Βενιζέλου .Εφθασαν πράγματι 24 αντιπρόσωποι εκ των οποίων οι 13 προέρχονταν από τον πολιτικό κόσμο και οι 12 από τις οργανώσεις .Οι 24 αυτοί μαζί με τον Παπανδρέου συμμετείχαν στο συνέδριο του Λιβάνου που άρχισε τις διαδικασίες του την 17^η Μαΐου στο ξενοδοχείο “Δάσος της Βουλώνης ” που βρισκόταν λίγα χιλιόμετρα έξω από την πρωτεύουσα του Λιβάνου .Τελικά οι διασκεπτόμενοι κατέληξαν σε μία γενική συμφωνία η οποία καταχωρήθηκε στο λεγόμενο “ Εθνικό Συμβόλαιον”.Η Συμφωνία του Λιβάνου (20 Μαΐου 1944) επήλθε χωρίς να έχουν λυθεί οι βασικές διαφορές που χώριζαν τον Εαμικό και Αντιστασιακό κόσμο και κυρίως το πρόβλημα του αφοπλισμού των ενόπλων αντάρτικων σωμάτων μετά την απελευθέρωση . Αυτές οι εκκρεμότητες θα προκαλέσουν αργότερα σοβαρότατες επιπλοκές στην πορεία προς την ομαλότητα. Πάντως , στις 3 Σεπτεμβρίου 1944 , σχηματίζεται η νέα κυβέρνηση στην οποία η ΠΕΕΑ συμμετείχε με 6 υπουργούς: Η.Τσιριμώκος: Εθνικής Οικονομίας, Αλ.Σβώλος: Οικονομικών ,Ν.Ασκούτσης :Δημοσίων Έργων , Ι.Ζέβγος :Γεωργίας ,Μιλτιάδης Πορφυρογένης :Εργασίας , Αγγελος Αγγελόπουλος :υφυπουργός οικονομικών .Από αυτούς οι ανήκοντες στο ΚΚΕ ήταν οι Ζέβγος και Πορφυρογένης .

Την 20^η Αυγούστου ο Παπανδρέου μετέβη στην Ρώμη όπου συναντήθηκε με τον Τσώρτσιλ ο οποίος του σύνεστησε την μεταφορά της έδρας της ελληνικής κυβέρνησης στην Ιταλία όπου και μεταφέρθηκε την 7^η Σεπτεμβρίου στην μικρή πόλη Κάβα ντε Τιρένι . Από εκεί κάλεσε ο Παπανδρέου τους στρατηγούς Ζέρβα και Σαράφη για να συνεννοηθούν με τον Σκόμπυ ο οποίος είχε διορισθεί αρχηγός των ελληνοβρετανικών δυνάμεων που θα μεταφέρονταν στη Ελλάδα , για τον τρόπο δράσεως των αντάρτικων σωμάτων .Έτσι υπογράφηκε η συμφωνία της Καζέρτας και αργότερα στην Αθήνα ο στρατηγός Σπηλιωτόπουλος στον οποίο είχε ανατεθεί από τον Σκομπυ η “ παρεμπόδιση της αμέσου καταλήψεως της εξουσίας υπό των κομμουνιστών” κατήρτισε σχέδιο άμυνας και προλήψεως των καταστροφών των μεγάλων έργων κοινής ωφελείας .Από την πλευρά του το ΕΑΜ – ΕΛΑΣ της περιοχής Αθηνών-Πειραιώς και περιχώρων είχε επίσης κινητοποιηθεί .Ήταν λοιπόν έτοιμες οι μεγάλες δυνάμεις για μία δυναμική αναμέτρηση .Και υπό τις συνθήκες αυτές επήλθε η απελευθέρωση των Αθηνών. Στις 12 Οκτωβρίου οι Γερμανοί εγκατέλειψαν την Αθήνα και στις 18 ο Πρωθυπουργός και τα μέλη της κυβέρνησης εισήλθαν στην πόλη . Ενάμιση μήνα αργότερα η τρομερή και πολυαίμακτη σύρραξη που έμεινε στην ιστορία με το όνομα “ Δεκεμβριανά ” , “ Η Μάχη των Αθηνών” άρχισε.

Η Κυβέρνηση Παπανδρέου βρέθηκε εξ αρχής αντιμέτωπη με το θέμα του αφοπλισμού του ΕΑΜ αφού διαφορετικά δεν ήταν δυνατόν να αποκτήσει πραγματική εξουσία .Επίσης ήθελε να πετύχει και την διάλυση της “Εθνικής Πολιτοφυλακής” , ένα είδος δεύτερης αστυνομίας παράλληλα προς την επίσημη οργανωμένη από το ΕΑΜ. Έπειτα από μακρές συνεννοήσεις η κυβέρνηση ανακοίνωσε την 5^η Νοεμβρίου ότι την 1^η Δεκεμβρίου θα

έπαυε να υφίσταται η “Εθνική Πολιτοφυλακή” και θα την αντικαθιστούσε η “Εθνοφυλακή” την οποία θα αποτελούσαν έφεδροι της τάξεως 1936 – καλούμενοι υπό τα όπλα την 24^η Νοεμβρίου –και θα την στελέχωναν αξιωματικοί του στρατού .Επίσης η κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι τη 10^η Δεκεμβρίου θα αποστρατεύονταν οι ομάδες αντιστάσεως ΕΔΕΣ και ΕΛΑΣ. Μετά από αντιδράσεις των εαμικών υπουργών οι οποίοι τελικώς παραιτήθηκαν πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση του ΕΑΜ παρά τις αντιδράσεις της κυβέρνησης και ξεκίνησε η μάχη των Αθηνών η οποία και απεκλήθη 2^{ος} γύρος με την έννοια ότι ο πρώτος ήταν ο μικρός εμφύλιος που είχε ξεσπάσει στα βουνά αλλά και στις πόλεις κατά την διάρκεια της Κατοχής μεταξύ ΕΑΜ και ΕΛΑΣ .Την 4^η Ιανουαρίου οι Εαμικοί διέταξαν γενική υποχώρηση και την 8^η ζήτησαν ανακωχή η οποία υπεγράφη στις 11.4 μέρες αργότερα έληξαν οι εχθροπραξίες και οι δυνάμεις του ΕΛΑΣ αποσύρθηκαν πέραν των Αθηνών ενώ συγχρόνως εκκένωσαν την Πελοπόννησο. Μετά την ανακωχή και ύστερα από νέες παρατεταμένες διαπραγματεύσεις αφού στο μεταξύ είχε ανέβει η Κυβέρνηση Πλαστήρα , υπεγράφη η περίφημη “Συμφωνία της Βάρκιζας” η οποία όριζε :

- 1)Αμνηστία για τα διαπραχθέντα εγκλήματα εκτός από τα του κοινού ποινικού δικαίου .
- 2)Πλήρης πολιτική ελευθερία για το ΚΚΕ και το ΕΑΜ ,
- 3) Άρση του στρατιωτικού νόμου ,
- 4)Διεξαγωγή δημοψηφίσματος για το πολιτειακό εντός έτους και εν συνεχεία εκλογή συντακτικής συνελεύσεως ,
- 5) Εκκαθάριση του κρατικού μηχανισμού από τους συνεργασθέντες με τους κατακτητές ,
- 6)Αποστράτευση του ΕΛΑΣ ο οποίος υποχρεώνονταν να παραδώσει συγκεκριμένο αριθμό όπλων ,
- 7)Απελευθέρωση των ομήρων που κρατούσε το ΕΑΜ για να ασκήσει πίεση στην διεξαγωγή των διαπραγματεύσεων.

Οποσδήποτε άρχισε μια προσπάθεια ανασυντάξεως της πολιτείας και ανασυγκροτήσεως της χώρας. Στην εξουσία είχαν επέλθει αλλαγές .Ο Γεώργιος Παπανδρέου είχε σχεδόν εξαναγκαστεί σε παραίτηση την 11^η Δεκεμβρίου από τους Άγγλους διότι κατά τον Τσώρτσιλ η κυβέρνηση Παπανδρέου “είχε απωλέσει πλήρως το κύρος της” .Στις 2 Ιανουαρίου η κυβέρνηση Παπανδρέου παραιτείται επίσημα.

117.Κυβερνήσεις Πλαστήρα –118.Βούλγαρη-119.Δαμασκηνού-120.Κανελλόπουλου –121.Σοφούλη-122.Πουλίτσα

Στην αρχή είχε κληθεί ο στρατηγός Πλαστήρας , νέος ευνοούμενος της Αγγλικής πολιτικής , τον οποίο οι Άγγλοι είχαν φέρει για τον σκοπό αυτό από την Γαλλία , τις πρώτες μέρες μετά την έναρξη της “Μάχης των Αθηνών” .Παράλληλα είχε αναλάβει την αντιβασιλεία ο Αρχιεπίσκοπος Δαμασκηνός .Ο Τσώρτσιλ δεν τον εμπιστευόταν αρχικά καθώς τον θεωρούσε “αριστερόν” . Μετά όμως από μία συνάντηση μαζί του οι αμφιβολίες του υποχώρησαν και ο ίδιος ομολόγησε ότι ο Αρχιεπίσκοπος του ενέπνευσε μεγάλη εμπιστοσύνη.

Ο Βρετανός ηγέτης θέλησε αμέσως τότε να θέσει επικεφαλής της πολιτείας τον δυναμικό ιεράρχη , κάτι το οποίο παρά τις αντιδράσεις του βασιλέα επιτεύχθηκε μέχρι τον σχηματισμό της κυβέρνησης Πλαστήρα η οποία ορκίστηκε την 3^η Ιανουαρίου του 1945. Συμμετείχαν σε αυτήν εκπρόσωποι διαφόρων κομμάτων αλλά ουσιαστικά δεν είχε επιτευχθεί η συνεργασία όλων τους καθώς τα χώριζε το πολιτειακό θέμα. Όσα είχαν κηρυχθεί υπέρ της βασιλείας ήθελαν να διενεργηθεί το σχετικό δημοψήφισμα αμέσως , με την αντίληψη ότι η πλειονότητα του λαού, λόγω των “Δεκεμβριανών” θα ψήφιζε υπέρ του Γεωργίου .Τα αντιβασιλικά κόμματα ακολουθούσαν αντίθετη γραμμή. Επειδή ο Πλαστήρας έδειχνε πρόθεση αναβολής του δημοψηφίσματος υποχρεώθηκε να παραιτηθεί την 8^η Απριλίου .Τον διαδέχτηκε υπηρεσιακή Κυβέρνηση υπό τον ναύαρχο Π.Βούλγαρη , η οποία παρέμεινε στην εξουσία μέχρι τις αρχές Οκτωβρίου. Παραιτήθηκε διότι εδήλωσε ότι θα διενεργούσε εκλογές 20^η Ιανουαρίου 1946 , δήλωση που προερχόταν από συμφωνία των κυβερνήσεων Αγγλίας , Ηνωμένων Πολιτειών και Γαλλίας .Τα αντιβασιλικά κόμματα είχαν αποδεχθεί την συμφωνία , αλλά όχι και την ημερομηνία των εκλογών και απείλησαν με αποχή .Σχηματίστηκε τότε κυβέρνηση υπό τον Κανελλόπουλο την οποία επίσης καταπολέμησαν οι αντιβασιλικοί .Χρειάστηκε να έλθει στην Αθήνα ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών Μακ Νηλ , ο οποίος επέβαλε τον σχηματισμό κυβερνήσεως με πρόεδρο τον Σοφούλη και αντιπροέδρους τους Καφαντάρη και Τσουδερό. Ως

κύριο έργο της η κυβέρνηση Σοφούλη είχε την πραγματοποίηση εκλογών οι οποίες και προγραμματίζονται για τις 31 Μαρτίου του 1946 αν και το κλίμα που επικρατεί δεν είναι καθόλου ευνοϊκό για την ελεύθερη άσκηση του εκλογικού δικαιώματος. Τελικώς την πλειοψηφία πήρε η “Ηνωμένην παράταξιν Εθνικοφρόνων” και σχηματίστηκε κυβέρνηση με πρωθυπουργό τον πρόεδρο του Συμβουλίου Επικρατείας Π.Πουλίτσα η οποία όμως σε λίγες μέρες παραιτήθηκε για να σχηματιστεί κυβέρνηση υπό την προεδρεία του Κωνσταντίνου Τσαλδάρη ο οποίος εν τω μεταξύ είχε εκλεγεί πρόεδρος του Λαϊκού κόμματος.

123.Κοβερνήσεις Κ.Τσαλδάρη-124.Δ.Μάξιμου-125.Τσαλδάρη ,126.Σοφούλη- «Η κυβέρνηση του Βουνού»

Στις 17 Απριλίου ο αρχηγός του Λαϊκού κόμματος σχηματίζει κυβέρνηση. Την 1^η Σεπτεμβρίου διενεργείται δημοψήφισμα το οποίο αποβαίνει υπέρ της μοναρχίας με ποσοστό 69% . Ενώ στις 27 Σεπτεμβρίου ο βασιλιάς Γεώργιος ο Β΄ επιστρέφει στην Ελλάδα , οι κομμουνιστές κατηγορούν το δημοψήφισμα ως νόθο και αποφασίζουν να αντιδράσουν με ένοπλο αγώνα εξωθούμενοι κυρίως από την “ λευκή τρομοκρατία ” που είχε απλωθεί σε όλη την χώρα εναντίον εαμικού λαού .Ο γενικός γραμματέας του ΚΚΕ αναθέτει στο Μάρκο Βαφειάδη τη συγκρότηση “Δημοκρατικού Στρατού” στα βουνά .Ενώ το Κομμουνιστικό κόμμα χαρακτηρίζεται παράνομο , ξεκινούσε ένας ολοκληρωτικός εμφύλιος πόλεμος με απρόβλεπτες συνέπειες .

Η κυβέρνηση Τσαλδάρη , καταφεύγει στα Ην.Εθνη και ζητάει τη σύσταση ειδικής επιτροπής η οποία θα εξέταζε την κατάσταση στην Ελλάδα . Οι ενέργειες του Κ.Τσαλδάρη στον ΟΗΕ το Δεκέμβριο του 1946είχαν σαν άμεσο αποτέλεσμα να κινηθεί το ελληνικό ενδιαφέρον για την Ελλάδα , το οποίο μορφοποιείται στις 12 Μαρτίου με την εξαγγελία του “Δόγματος Τρούμαν” . “Το δόγμα ” τόνιζε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα βοηθούσαν με κάθε μέσο την Ελλάδα στον αγώνα της εναντίον του κομμουνισμού .Για την αιτηθείσα οικονομική βοήθεια ο πρόεδρος Τρούμαν έδωσε μια πρώτη υπόσχεση υπό τον όρο ότι θα έστελνε προηγουμένως μια ειδική ομάδα εμπειρογνομόνων υπό τον Πώλ Πόρτερ για να μελετήσει την οικονομική κατάσταση της Ελλάδος .Συγχρόνως όμως οι Αμερικανοί – που ήταν σε συνεννόηση με τους Άγγλους – υπέδειξαν στον Τσαλδάρη να διευρύνει την κυβέρνησή του ώστε να αφαιρεθεί από την διεθνή αριστερή προπαγάνδα το επιχείρημα περί μονόπλευρης συνθέσεώς της .Μετά την επιστροφή του σχηματίστηκε την 24 Ιανουαρίου 1947 κυβέρνηση υπό τον Δ.Μάξιμον στην οποία μετείχαν εκπρόσωποι όλων σχεδόν των κομμάτων .

Οι κυριότεροι υπουργοί ήταν :Κ. Τσαλδάρης : Οικονομικών , Σ.Βενιζέλος :Ναυτικών και Εθν.Οικονομίας , Γ.Παπανδρέου :Εσωτερικών , Σ.Γονατάς :Δημοσίων Έργων-Μεταφορών και Ανοικοδομήσεως , Π.Κανελλόπουλος :Αεροπορίας ,Ναπολέων Ζέρβας: Δημοσίας Τάξεως , Π.Αλεξανδρής : Δικαιοσύνης .

Η πρώτη περίοδος του πολέμου –από το καλοκαίρι του 1946- έως την Άνοιξη του 1947- έχει χαρακτήρα μάλλον αναγνωριστικό από την πλευρά των ανταρτών .Σημειώνονται μόνο σποραδικές επιθέσεις εναντίον μικρών και απομονωμένων χωριών ή στρατιωτικών μονάδων σε ολόκληρη τη χώρα .Την Άνοιξη του 1947 οι αντάρτες εντείνουν τις στρατιωτικές επιχειρήσεις .Οι επιδρομές γίνονται συχνότερες . Εξαπολύονται επιθέσεις εναντίον της Φλώρινας , Κόνιτσας , Καστοριάς ,των Γρεβενών και της Αλεξανδρούπολης . Ο Μάρκος Βαφειάδης στοχεύει στην κατάληψη μιας μεγάλης πόλης στην οποία θα μπορούσε να εγκατασταθεί μια κομμουνιστική κυβέρνηση αναγνωρισμένη από τα κομμουνιστικά κράτη αλλά οι επιθέσεις απέτυχαν και υιοθετήθηκε ξανά η τακτική του κλεφτοπόλεμου. Εν τω μεταξύ στις 29 Αυγούστου του 1947 παραιτείται η κυβέρνηση Δ.Μάξιμου και αναλαμβάνει την πρωθυπουργία και πάλι ο Κ.Τσαλδάρης .

Στην Αθήνα , στις 7 Σεπτεμβρίου του 1947 παραιτείται η κυβέρνηση Τσαλδάρη η οποία είχε την πλειοψηφία της Βουλής και σχηματίζεται κυβέρνηση συνασπισμού Λαϊκών και Φιλελεύθερων με πρωθυπουργό τον γηραιό αρχηγό των φιλελευθέρων Θεμιστοκλή Σοφούλη .Οι Αμερικανοί που μετά την εξαγγελία του “Δόγματος Τρούμαν

” ,επενέβαιναν ανοιχτά στα ελληνικά πολιτικά πράγματα , επεδίωξαν τον σχηματισμό της κυβέρνησης συνασπισμού ,διότι πίστευαν ότι μια δημοκρατική προσωπικότητα όπως ήταν ο Σοφούλης θα κατόρθωνε να συγκεντρώσει γύρω της τα μετριοπαθή στοιχεία και έτσι , κατά την γνώμη τους , ο αντικομμουνιστικός αγώνας θα αποκτούσε ευρύτερη βάση. Η κυβέρνηση Σοφούλη άλλωστε είχε ως βασικό της πρόγραμμα τον κατευνασμό και την ειρήνευση ή έστω την παροχή αμνηστίας προς τους αντάρτες .

Η κυβέρνηση του βουνού

Απάντηση των κομμουνιστών στην ενέργεια αυτή ήταν ο σχηματισμός στις 23 Δεκεμβρίου 1947 της “Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης”(ΠΔΚ) του Δημοκρατικού Στρατού της Ελλάδας (ΔΣΕ) η οποία είναι γνωστή με το όνομα “κυβέρνηση του βουνού” .Σύμφωνα με την ιδρυτική της πράξη όπως δημοσιεύτηκε στο πρώτο φύλλο της “Εφημερίδας της Προσωρινής Δημοκρατικής Κυβέρνησης” στις 28 Δεκεμβρίου 1947 , κύριος και πρωταρχικός σκοπός της ήταν:

- “1.Να συνεχίσει και να εντείνει με όλα τα μέσα και με όλες τις δυνάμεις του λαού τον αγώνα για την απελευθέρωση της Ελλάδας από τον ζυγό των ξένων ιμπεριαλιστών και των οργάνων τους , για την αποκατάσταση της εθνικής ανεξαρτησίας , για την επικράτηση και την νίκη της Δημοκρατίας στην Ελλάδα και για την κατοχύρωση των δημοκρατικών δικαιωμάτων και ελευθεριών του ελληνικού λαού.
- 2. Να κυβερνήσει την χώρα πάνω σε λαϊκές και δημοκρατικές βάσεις παίρνοντας όλα τα μέτρα για την ανάπτυξη των λαικοδημοκρατικών θεσμών και μεταρρυθμίσεων όπως αυτών των λαϊκών συμβουλίων , της λαϊκής δικαιοσύνης , της αγροτικής μεταρρύθμισης , της λαϊκής παιδείας κ.λ.π Και για την αντιμετώπιση των αμέσων αναγκών του λαού στις ελεύθερες και στις απελευθερούμενες περιοχές .
- 3.Να επιδιώξει την πραγματοποίηση και επέκταση της συμφιλίωσης και ενότητας του λαού πάνω στην βάση της εξασφάλισης της εθνικής ανεξαρτησίας και του σεβασμού των δημοκρατικών του δικαιωμάτων και ελευθεριών .
- 4. Να εκπροσωπεί την δημοκρατική Ελλάδα στο εξωτερικό και να αποκαταστήσει φιλικές σχέσεις με όλους τους δημοκρατικούς λαούς και τις κυβερνήσεις τους .”

Στην αρχική σύνθεση της ΠΔΚ , που είχε πρόεδρό της τον αρχιστράτηγο του ΔΣΕ Μάρκο Βαφειάδη , συμμετείχαν 8 πρόσωπα , οι περισσότεροι από τους οποίους ήταν ηγετικά στελέχη του ΚΚΕ. Στα τέλη Ιανουαρίου του 1949 η 5^η Ολομέλεια του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος απομάκρυνε τον Μάρκο Βαφειάδη από την αρχηγία του ΔΣΕ και από την προεδρία της κυβέρνησης ενώ μετέπειτα διαγράφηκε από το Κόμμα. Αιτία η σύγκρουσή του με τον γ.γ του κόμματος Νίκο Ζαχαριάδη για τον τρόπο διεξαγωγής του πολέμου καθώς ο πρώτος επιθυμούσε συνέχιση του ένοπλου αγώνα “ με εντατική παρτιζάνικη δράση ” ενώ ο Ζαχαριάδης ήταν υπέρ της δημιουργίας τακτικού στρατού . Η αλλαγή στην κορυφή της ΠΔΚ συνοδεύτηκε από ευρύτερο ανασχηματισμό , τα κυριότερα χαρακτηριστικά του οποίου ήταν ότι:

- Αυξήθηκε ο αριθμός των μελών της “κυβέρνησης” από 8 σε 17 και δημιουργήθηκαν 2 νέα υφυπουργεία (Συνεταιρισμών και Εθνικών Μειονοτήτων)

- Εκπροσωπήθηκαν στη νέα σύνθεση εκτός από το ΚΚΕ και το Αγροτικό κόμμα Ελλάδος με 5 αγροτιστές, το ΝΟΦ δηλαδή το “Ναρόντο Οσβομποτίτελεν Φρόντ”(Λαϊκό Απελευθερωτικό Μέτωπο Σλαβομακεδόνων) με 2 καθώς και η ΓΣΕΕ και η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Γεωργικών Συνεταιρισμών.

Το μεγάλο θέμα του ανασχηματισμού ήταν η είσοδος των Σλαβομακεδόνων, που χαρακτηρίστηκε “χαρακίρι του Ζαχαριάδη” και προκάλεσε μεγάλες αντιδράσεις, όπως ήταν φυσικό, καθώς συνδυάστηκε με την απόφαση της 5^{ης} ολομέλειας να ξεθάψει το “Μακεδονικό”, ένα ζήτημα που τόση ζημιά είχε κάνει στο ΚΚΕ.

Τα πρόσωπα

Συνολικά στις 2 συνθέσεις της ΠΔΚ συμμετείχαν 18 πρόσωπα, καθώς – μετά την 5^η Ολομέλεια – στους 8 της πρώτης σύνθεσης, από την οποία απομακρύνθηκε μόνο ο Μάρκος Βαφειάδης, προστέθηκαν άλλοι 11.

Πρώτη Σύνθεση

1.Μάρκος Βαφειάδης :Πρόεδρος και Υπουργός Στρατιωτικών

2.Γιάννης Ιωαννίδης :Αντιπρόεδρος και Υπουργός Εσωτερικών

3.Πέτρος Ρούσσος :Υπουργός Εξωτερικών

4.Μιλτιάδης Πορφυρογέννης :Υπουργός Δικαιοσύνης

5.Πέτρος Κόκκαλης :Υπουργός Υγιεινής και Πρόνοιας(και προσωρινά Παιδείας)

6.Βασίλης Μπαρτζιώτας:Υπουργός Οικονομικών

7.Μήτσος Βλαντάς :Υπουργός Γεωργίας

8.Λεωνίδας Στρίγκος :Υπουργός Εθνικής Οικονομίας (και προσωρινά επισιτισμού)

Δεύτερη Σύνθεση(31.1 έως 29.8.1949)

1.Μήτσος Παρτσαλίδης :Πρόεδρος

2.Γιάννης Ιωαννίδης :Αντιπρόεδρος

3.Πέτρος Ρούσσος :Υπουργός Εξωτερικών

4.Μιλτιάδης Πορφυρογέννης :Υπουργός Δικαιοσύνης

5.Πέτρος Κόκκαλης :Υπουργός Υγείας και Παιδείας

6.Λεωνίδα Στρίγκος :Υπουργός Οικονομικών

7.Βασίλης Μπαρτζιώτας :Υπουργός Εσωτερικών

8.Μήτσος Βλαντάς :Υπουργός Στρατιωτικών

9.Μήτσος Παπαδημήτρης: Υπουργός Γεωργίας

10.Παρμενίων Αβδελίδης : Υπουργός Εθνικής Οικονομίας

11.Γεώργιος Τσαπακίδης: Υπουργός Πρόνοιας

12.Γιάννης Βουρνάς :Υπουργός Συγκοινωνιών

13.Απόστολος Γκρόζος :Υπουργός Εργασίας

14.Κώστας Καραγεώργης :Υπουργός Πολεμικού Εφοδιασμού

Την Άνοιξη του 1949 ο κυβερνητικός στρατός αρχίζει ευρείες εκκαθαριστικές επιχειρήσεις έτσι ώστε έως τα μέσα Μαρτίου η Πελοπόννησος να έχει πλήρως εκκαθαριστεί από τους αντάρτες. Τον Απρίλιο μεγάλες στρατιωτικές δυνάμεις κινούνται προς την Στερεά Ελλάδα και προχωρούν μετά από σκληρές μάχες στην εκκαθάρισή της. Τα αποτελέσματα της τακτικής του συμβατικού πολέμου στάθηκαν καταστρεπτικά για τους κομμουνιστές. Οι μάχες που διεξήχθησαν κατέληξαν στην απόθηση των ανταρτών πέρα από τα σύνορα. Δύο μήνες αργότερα στις 16 Οκτωβρίου 1949, το ΚΚΕ ανακοίνωνε την κατάπαυση του πυρός. Για αυτή την έκβαση έπαιξαν ρόλο 3 βασικοί παράγοντες: η κατάργηση από την κυβέρνηση Σοφούλη, της πολυαρχίας στο στράτευμα και η ανάληψη επιθετικής ενέργειας αντί της μέχρι τότε αμυντικής, που ουσιαστικά εντοπιζόταν σε περιχαρακωμένες θέσεις, η έξοδος του Τίτο από την Κόμινφορμ που είχε ως συνέπεια το κλείσιμο των συνόρων για τους αντάρτες και τέλος η μεταβολή πολεμικής τακτικής των ανταρτών οι οποίοι εγκατέλειψαν τον άτακτο αγώνα και αποτόλμησαν μάχες τακτικής μεθόδου. Η ΠΚΔ παρέμεινε έως το τέλος του Εμφυλίου (29 Αυγούστου 1949), που έληξε με την ήττα του ΔΣΕ και την έξοδο από την χώρα χιλιάδων μαχητών και υποστηρικτών του, οι οποίοι πήραν τον πικρό δρόμο της πολιτικής προσφυγιάς, ενώ την ίδια ώρα όσοι έμειναν πίσω οδηγούνταν στα Στρατοδικεία, τις φυλακές, τα ξερονήσια, αλλά και τα εκτελεστικά αποσπάσματα.

Στις 24 Ιανουαρίου του 1949 ο πρωθυπουργός Θεμιστοκλής Σοφούλης πεθαίνει μετά από καρδιακή προσβολή που τον βρίσκει στο σπίτι του ενώ διένυε ήδη το 89^ο έτος της ζωής του. Ο θάνατός του τον οποίο πένθησε ειλικρινά το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού λαού δεν έφερε ουσιαστική μεταβολή στο κυβερνητικό σχήμα.

127.Κοβέρνηση Αλέξανδρου Διομήδη-128.Θεοτόκη-129.Βενιζέλου

Πρωθυπουργός έγινε ο μέχρι τότε αντιπρόεδρος της κυβέρνησεως Αλέξανδρος Διομήδης μετά από αξίωση των Αμερικανών οι οποίοι μάλιστα είχαν αποκλείσει τον Κ.Τσαλδάρη που κινούνταν στα ανάκτορα. Υπουργοί παρέμειναν οι ίδιοι. Π.Κανελλόπουλος, Ρέντης, Στ.Στεφανόπουλος, Πρωτοπαπαδάκης, Κ. Τσάτσος, Κ.Καραμανλής, Ε.Αβέρωφ, Κ.Ροδόπουλος κ.λ.π Αντιπρόεδροι της κυβερνήσεως ανέλαβαν ο Κ.Τσαλδάρης και ο Σ.Βενιζέλος ο οποίος μετά τον θάνατο του Σοφούλη έγινε και αρχηγός του κόμματος των Φιλελευθέρων. Το

κυβερνητικό αυτό συγκρότημα είχε ισχυρότατη κοινοβουλευτική βάση , καθώς στηριζόταν στα 2 μεγάλα κόμματα της χώρας και μπόρεσε να ανταπεξέλθει σε όλες τις θύελλες που προκαλούσε ο μακρότατος εμφύλιος.

Παρ' όλα αυτά μετά από σύγκρουση του Τσαλδάρη με τον στρατηγό Παπάγο και την συνακόλουθη παραίτηση του δεύτερου η οποία ακολουθήθηκε από παραίτηση του Υπουργού των Εξωτερικών Κανελλόπουλου και του αρχηγού του Γεν.Επιτελείου αντιστράτηγου Κοσμά ,η Κυβέρνηση αναγκάστηκε να παραιτηθεί καθώς ήταν σαν το ίδιο το στράτευμα να αποδοκιμάζει τον αντιπρόεδρο της Κυβερνήσεως Τσαλδάρη. Ο βασιλιάς Παύλος (ο οποίος ανέβηκε στον θρόνο μετά τον θάνατο του Γεωργίου του β) διέλυσε την Βουλή και προκήρυξε εκλογές για την 5^η Μαρτίου 1950 ενώ μέχρι τότε ανέλαβε η υπηρεσιακή κυβέρνηση Θεοτόκη.Η γενική αντίληψη ήταν ότι ο Παπάγος είχε ρίξει την κυβέρνηση συνασπισμού Λαϊκών-Φιλελευθέρων και αυτή υπήρξε η πρώτη , έμμεση ανάμειξή του στις πολιτικές εξελίξεις του τόπου η οποία φαίνεται ήταν προγραμματισμένη από τον στρατάρχη και τον ιδιαίτερο πολιτικό του σύμβουλο Σπύρο Μαρκεζίνη .Αναστάλθηκε όμως για την ώρα εκείνη επειδή ξαφνικά τα σχέδιά τους ανατράπηκαν. Η υπουργική –παλατιανή κυβέρνηση Θεοτόκη που θα διεξήγαγε τις εκλογές αναγκάστηκε να δεχτεί το αναλογικό σύστημα το οποίο δεν συνέφερε τον Παπάγο ο οποίος και δήλωσε ότι αποσύρει την παραίτησή του από την αρχιστρατηγία και δεν πολιτεύεται .

Στις εκλογές που ακολούθησαν αιφνιδιαστικά κατέβη στον πολιτικό στίβο ο Πλαστήρας υποκινούμενος από δημοκρατικούς παράγοντες , πιθανόν δε και τους Αμερικανούς , με πρόγραμμα φιλοαριστερό. Η σχετική επιτυχία του Πλαστήρα (45 έδρες) είχε θορυβήσει την δεξιά. Ακόμη περισσότερο όμως ανησύχησε το παλάτι μετά την απόφαση του Παπανδρέου να τεθεί υπό την ηγεσία του Πλαστήρα και μαζί έχοντας 80 βουλευτές να διεκδικήσουν τον σχηματισμό κυβέρνησης κάτι το οποίο βέβαια δεν πραγματοποιήθηκε. Ακολούθησε η ένωση Βενιζέλου και Τσουδερού με τους Πλαστήρα και Παπανδρέου αλλά και πάλι το παλάτι με έναν ελιγμό κατάφερε να μην δώσει την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον Πλαστήρα που τόσο μισούσε ο Παύλος αλλά στον Σ.Βενιζέλο .Η νέα κυβέρνηση που σχηματίστηκε υπό τον Σοφοκλή Βενιζέλο και με την συνεργασία του Π.Κανελλόπουλου είχε εξασφαλίσει την κοινοβουλευτική υποστήριξη του Τσαλδάρη .Έτσι με την βασιλική παρέμβαση είχε αποκλειστεί από την εξουσία ο μισητός στα ανάκτορα Πλαστήρας . Αλλά εδώ ο Παύλος είχε κάνει τους λογαριασμούς του χωρίς να λάβει υπόψη τον Αμερικανικό παράγοντα .Μετά από επιστολή του πρεσβευτή των Ηνωμένων Πολιτειών Χένρυ Γκρεύντι η οποία είχε προηγουμένως δημοσιευτεί στον τύπο ,ο πρεσβευτής προειδοποίησε και μάλιστα σε ύφος “ζωηρότατον” τον Βενιζέλο ότι η κυβέρνησή του δεν ικανοποιούσε τις Ηνωμένες Πολιτείες και ότι δεν παρείχε εγγύη για την σταθερότητά της , σε τρόπο ώστε να αξιοποιηθεί η αμερικανική βοήθεια .Κατ' αυτόν τον τρόπο η Αμερικανική επιταγή ανάγκασε τον βασιλιά να πνίξει την προσωπική του αντιπάθεια κατά του Πλαστήρα και να του αναθέσει τον σχηματισμό της νέας κυβέρνησεως.

130.Κυβέρνηση Πλαστήρα-131.Βενιζέλου

Η κυβέρνηση Πλαστήρα στην οποία συμμετείχε και ο Παπανδρέου ως αντιπρόεδρος και Υπουργός των Εσωτερικών , περιέλαβε και 7 υπουργούς και υφυπουργούς από το κόμμα των φιλελευθέρων , του οποίου ο αρχηγός Βενιζέλος , αγανακτισμένος από την προσβλητική πτώση του από την εξουσία ,αποφάσισε να φύγει στην Ευρώπη .Η θορυβημένη Δεξιά θεωρούσε τον πρωθυπουργό “Δούρειο Ίππο” του κομμουνισμού. Αλλά ο Πλαστήρας , το μόνο που ήθελε πραγματικά ήταν πετύχει τον κατευνασμό των παθών και να λάβει ορισμένα μέτρα επιείκειας απέναντι στους αριστερούς .Έτσι έταξε ως σκοπό του την κατάργηση της θανατικής ποινής. Ένα από τα πρώτα μέτρα που πήρε ήταν να απελευθερώσει με προσωπικές διαταγές του 100 κομμουνιστές απ' όσους βρίσκονταν στο στρατόπεδο Μακρονήσου .Η ενέργεια αυτή προκάλεσε θύελλα αντιδράσεων από τους δεξιούς οι οποίοι δεν ησύχασαν παρά μόνο όταν ο Παπανδρέου αναλαμβάνοντας και το Υπουργείο Δημόσιας Ασφάλειας

συνέλαβε τους 100 απολυθέντες και τους ξαναέστειλε στην Μακρόνησο . Εν τούτοις ο Πλαστήρας επέμενε στην γραμμή του αυτή και πέρα από την κατάργηση της θανατικής ποινής προέβλεπε και παροχή αμνηστίας. Στην πολιτική αυτή άρχισε να αντιδρά ο Παπανδρέου αλλά και ο Βενιζέλος ενώ συγχρόνως ορισμένοι Αμερικανοί παράγοντες έδειξαν δυσμενείς διαθέσεις έναντι του Πλαστήρα που συνοδεύονταν από ευμενείς έναντι του Παπάγου. Η κυβέρνηση του Πλαστήρα ήταν προκαταδικασμένη. Την 15^η Αυγούστου ο Πλαστήρας κατήγγειλε απροκάλυπτα τους αντιδρώντες συγκυβερνήτες του .Ο Βενιζέλος αντέδρασε με δηλώσεις του που τόνιζαν ότι δημιουργούνταν πολιτικό ζήτημα και ότι ο πρωθυπουργός “ θα ήτο υποχρεωμένος να παραιτηθεί” .Και ο Πλαστήρας παραιτήθηκε την 17^η Αυγούστου , αφού όμως είχε δημοσιεύσει νόμο “Περί μέτρων Επιείκειας”.

Ο Βενιζέλος σχημάτισε κυβέρνηση την 21^η Αυγούστου στην οποία συμμετείχε και ο Παπανδρέου ως αντιπρόεδρος .Αλλά οι Αμερικανοί αντέδρασαν και ειδοποίησαν τον βασιλέα ότι προτιμούν κυβέρνηση Παπάγου .Ο Παύλος , παρακινούμενος από την Φρειδερίκη , κάλεσε στα ανάκτορα τους Βενιζέλο , Παπανδρέου και Τσαλδάρη και έπειτα από τρίωρη συζήτηση τους έπεισε να σχηματίσουν τριμερή κυβέρνηση . Για δεύτερη φορά το βασιλικό ζεύγος είχε απομακρύνει από την εξουσία τον ανεπιθύμητο στρατάρχη .Η νέα κυβέρνηση στην οποία συμμετείχαν οι Τσαλδάρης και Παπανδρέου αλλά και προσωπικότητες των 3 κομμάτων (Στεφανόπουλος , Καραμανλής ,Αβέρωφ , Μπακόπουλος , Κωστόπουλος , Ροδόπουλος και Ζέρβας) προέβη σε μία ενέργεια η οποία απέβλεπε στο να κερδίσει την εύνοια των Άγγλων όπως και συνέβη. Έστειλε στην Κορέα μια ταξιαρχία του στρατού και μία μοίρα αεροπλάνων .Οι Αμερικανοί κατεύθυναν τώρα την εσωτερική πολιτική της Ελλάδας .Τα ανάκτορα έπαιζαν δευτερεύοντα ρόλο ενώ τα κόμματα βρίσκονταν στη διάκριση των 2 αυτών παραγόντων .

Στις 28 Μαΐου του 1951 , ο αρχιστράτηγος Παπάγος βρίσκει μια αφορμή και παραιτείται δηλώνοντας κατηγορηματικά προς τον πρωθυπουργό Βενιζέλο και τον βασιλιά ότι δεν επρόκειτο να πολιτευθεί .Προκηρύχθηκαν λοιπόν εκλογές με την πεποίθηση ότι ο Παπάγος θα κρατήσει την υπόσχεσή του , κάτι το οποίο δεν συμβαίνει καθώς την ίδια την ημέρα της προκήρυξης εκλογών ο Παπάγος ανήγγειλε ότι ιδρύει κόμμα , τον “Ελληνικόν Συναγερμόν” και ότι θα διεκδικήσει την ψήφο του ελληνικού λαού.

132.Κυβέρνηση Πλαστήρα-133 .Κιουσόπουλου

Παρά τους προσπάθειες του παλατιού , το ρεύμα υπέρ του Παπάγου δεν μπορούσε να ανατραπεί αν και περιορίστηκε σε ένα ποσοστό .Κέρδισε τις εκλογές και ο βασιλέας ήταν πλέον υποχρεωμένος να καλέσει τον αρχηγό του πλειοψηφίσαντος κόμματος και να του αναθέσει τον σχηματισμό κυβέρνησης .Ο Παπάγος εισηγήθηκε να ανατεθεί σε αυτόν ο σχηματισμός της νέας κυβέρνησης με ταυτόχρονη διάλυση της Βουλής και προκήρυξη εκλογών με πλειοψηφικό .Ο Παύλος είχε αντίρρηση. Του είπε “Θέλετε λοιπόν αμέσως νέας εκλογές με πλειοψηφικό .Δεν φοβείστε όμως ότι τέτοιες εκλογές θα μπορούσαν να διχάσουν την χώραν ;” , “Η χώρα είναι ήδη διχασμένη μεγαλειότατα” απάντησε παγερά ο Παπάγος.

Την επομένη ο βασιλιάς κάλεσε τους αρχηγούς των 3 μεγαλύτερων κομμάτων και τους απηύθυνε έκκληση να σχηματίσουν τριμερή κυβέρνηση .Ο Πλαστήρας δέχτηκε και μάλιστα πρότεινε για πρωθυπουργό τον Παπάγο .Ο Βενιζέλος συμφώνησε. Αλλά ο στρατάρχης θεώρησε την πρόταση παγίδα και επέμεινε στην αρχική του απαίτηση .Τελικώς σχηματίστηκε κυβέρνηση ΕΠΕΚ (Το κόμμα του Πλαστήρα) –Φιλελευθέρων με πρωθυπουργό τον Πλαστήρα και αντιπρόεδρο τον υπουργό των Εξωτερικών Σ.Βενιζέλο .Άλλοι υπουργοί ήταν οι: Κ.Ρέντης , Δ.Παπασπύρου ,Γ.Καρτάλης , Σ.Παπαπολίτης ,Γ.Κασιμάτης, Ι.Ζίγδης , Γ.Αθανασιάδης-Νόβας , Ε.Αβέρωφ κ.λ.π

Ο Πλαστήρας έδειξε αμέσως προθέσεις να συνεχίσει την πολιτική επιείκειας έναντι των αριστερών .Η πρώτη του σχετική εκδήλωση ήταν αυτή που αφορούσε τους εκλεχθέντες βουλευτές της ΕΔΑ οι οποίοι βρίσκονταν σε εξορία και με εντολή του Πλαστήρα αφέθησαν ελεύθεροι και εκλήθησαν να αναλάβουν τα βουλευτικά τους καθήκοντα

.Οπωσδήποτε η ορκωμοσία των βουλευτών της ΕΔΑ πέρασε χωρίς να προκαλέσει μέσα στο κοινοβούλιο τη θύελλα που αναμενόταν κάτι το οποίο οφειλόταν στον Παπάγο .

Η κυβέρνηση Πλαστήρα μετά από κάποιο διάστημα έμεινε “ακέφαλη” λόγω της βαρύτατης ασθένειας του Παπάγου ο οποίος καθηλωμένος στο κρεβάτι του είχε ουσιαστικά αναθέσει την διακυβέρνηση της χώρας στον Βενιζέλο .Τελικώς η κυβέρνηση Πλαστήρα ανατράπηκε από “σκοτεινές δυνάμεις» που είχε επισημάνει ο Πλαστήρας με προεξάρχοντα τον “αμερικανικό παράγοντα” .

Παρότι ετέθη πολιτικό ζήτημα και πραγματοποιήθηκαν εκλογές στις οποίες νίκησε ο Πλαστήρας ,τελικώς ο ίδιος πειθαναγκάστηκε να παραιτηθεί καθώς ήταν πολλοί εκείνοι που αντιστρατεύονταν την πολιτική των μέτρων ειρήνευσης με πρώτους τους Αμερικανούς και τους εκπροσώπους τους οι οποίοι είχαν εισχωρήσει και στους κόλπους του κυβερνητικού συγκροτήματος.

Ενώ είχε αναλάβει η υπηρεσιακή κυβέρνηση του Δημήτρη Κιουσόπουλου , ο Πλαστήρας εξακολουθούσε να κατέχεται από υπέρμετρη αισιοδοξία καθώς δεν είχε συνηθειστεί ότι σημαντικό ποσοστό εκλογέων είχε μετατοπιστεί προς τον Παπάγο είτε επειδή η αριστερόφιλη γραμμή του Πλαστήρα το είχε δυσαρεστήσει είτε επειδή φοβόταν τον επικείμενο θάνατο του Πλαστήρα είτε επειδή ο Παπάγος είχε την έμπνευση να προσεταιρισθεί πολλούς φιλελευθέρους πολιτευτές παρέχοντας έτσι την αντίληψη ότι ο “Ελληνικός Συναγερμός” δεν ήταν κόμμα αυστηρώς της δεξιάς .Ο Πλαστήρας λοιπόν δέχτηκε να κατέβει σε εκλογές και μάλιστα με το πλειοψηφικό σύστημα που πρότεινε ο Παπάγος .Κατ’ αυτόν τον τρόπο ο Πλαστήρας έχασε τις εκλογές.

134.Κυβέρνηση Παπάγου

Η διακυβέρνηση της χώρας από τον Παπάγο άρχισε στις 20 Νοεμβρίου του 1952 με εντυπωσιακά μέτρα που απέβλεπαν στο να καταστήσουν ακλόνητο το νέο κυβερνητικό συγκρότημα. Την ίδια μέρα που ανέλαβε την εξουσία ο στρατάρχης ανέτρεψε την στρατιωτική ηγεσία. Απομάκρυνε όσους στρατιώτες δεν ήταν προσωπικά αφοσιωμένοι σε αυτόν και διόρισε στις θέσεις τους πιστούς του. Το ίδιο έκανε και με τα Σώματα Ασφαλείας .Επίσης ζήτησε να απομακρυνθεί από τα ανάκτορα ο πολιτικός σύμβουλος του βασιλέα Γεώργιος Βεντήρης. Συνάμα έδωσε από την πρώτη στιγμή στους 240 βουλευτές του να καταλάβουν ότι απαιτούσε από αυτούς απόλυτη πειθαρχία την οποία και εξασφάλισε στο σημείο να αποκαλεστούν οι βουλευτές εκείνοι “Λόχος” . Διεκήρυξε εξάλλου ότι θα ακολουθούσε πολιτική οικονομικής περισυλλογής αλλά και λήθης κάτι το οποίο είχε εξαγγείλει και στις προγραμματικές του δηλώσεις .Βέβαια , πρέπει να σημειωθεί ότι παρά το “φιλικό” πρόσωπο που είχε αποκτήσει ο Παπάγος τόσο προς τον Πλαστήρα όσο και προς τον πρόεδρο της ΕΔΑ Ι.Πασαλίδη , εξακολούθησε και μάλιστα ανέπτυξε σε μεγαλύτερο ακόμα βαθμό την συστηματική καταδίωξη όχι μόνο των κομμουνιστών αλλά και των αριστερών που κρίνονταν επικίνδυνοι. Μεγάλη δραστηριότητα ανέπτυξε ο Παπάγος και στον οικονομικό τομέα καθώς κατά την διάρκεια της θητείας του πραγματοποιήθηκε η μεγάλη συγχώνευση της Εθνικής Τράπεζας με την Τράπεζα των Αθηνών .Η επόμενη συνταρακτική ενέργεια της κυβέρνησεως ήταν η περιβόητη υποτίμηση της δραχμής που πραγματοποιήθηκε την 9^η Απριλίου του 1953.Μιά από τις ενέργειες της κυβέρνησης Παπάγου η οποία όμως κρίθηκε αρνητικά ήταν η παραχώρηση που έγινε από την πλευρά της Ελλάδος στην περίπτωση επιθέσεως της Βουλγαρίας .Εκτός από τις διάφορες δυσβάστακτες πολεμικές υποχρεώσεις που ανέλαβε η κυβέρνηση Παπάγου έναντι των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ατλαντικής Συμμαχίας ήταν και η αποδοχή ενός συγκεκριμένου πολεμικού σχεδίου που προέβλεπε εν ολίγοις ότι τα ελληνικά στρατεύματα θα έφταναν ως τον Όλυμπο ενώ συνάμα θα είχαν αφήσει στο έλεος του επιδρομέα ολόκληρη τη Βόρειο Ελλάδα την οποία δεν θα έστελναν δυνάμεις να την υπερασπιστούν οι σύμμαχοι της Ελλάδος στο ΝΑΤΟ ,συμπεριλαμβανομένων και των Αμερικανών. Όσον αφορά το Κυπριακό Ζήτημα , ο Παπάγος σύμφωνα με τους επικριτές του με το φιλόδοξο συναίσθημα ότι θα κατάφερνε να πετύχει κατά την δική του διακυβέρνηση την Ένωση ,αφέθηκε να εμπλακεί – και

ενέπλεξε και την χώρα- σε ένα ζήτημα που υπέκρυπτε εθνικές περιπέτειες και κινδύνους. Και με την ίδια ψυχολογία δεν μπόρεσε να προβλέψει ή και να υποψιαστεί ότι η αμερικανική εκείνη παρόρμηση απέβλεπε στην εξυπηρέτηση των σχεδίων των Ηνωμένων Πολιτειών και όχι στα ελληνικά συμφέροντα. Όταν άρχισε ο ένοπλος αγώνας της “Εθνικής Οργάνωσης Κυπρίων Αγωνιστών”, η κυβέρνηση προσπαθούσε να αποκόψει όσο περισσότερο μπορούσε αυτήν την εθνική ορμή καθώς δεν ήταν εύκολο το “κυπριακό” να τιθασευτεί όπως ήθελαν οι κυβερνώντες και ακόμη πιο δύσκολο ήταν να εγκαταλειφθεί από τους ηγέτες του Έθνους οι οποίοι σε τέτοια περίπτωση θα κατηγορούνταν ως προδότες .

Την δύσκολη εκείνη χρονική στιγμή στην οποία άρχιζαν οι διπλωματικές διαδικασίες με την βοήθεια του ΟΗΕ για την επίλυση του Κυπριακού , ο Παπάγος ασθενεί βαρύτερα και ενώ δεν είναι σε κατάσταση να διοικήσει το κράτος , αυτό υποκρύπτεται από τον ελληνικό λαό.

Όσον αφορά τις δυνάμεις του εξωτερικού οι οποίες ουσιαστικά χειρίζονταν το Κυπριακό , στο Λονδίνο η παγίδα είχε στηθεί περίτεχνα από τους Άγγλους οι οποίοι κάθε άλλο σκέπτονταν παρά να βρεθεί μια λύση για το Κυπριακό. Εκείνο που επεδίωκαν ήταν να επισημοποιήσουν το δικαίωμα αναμείξεως της Τουρκίας στο ζήτημα η οποία αρχικά δεν είχε προβάλλει καμία διεκδίκηση όσον αφορά την Κύπρο .Η πολυετής αυτή επίμονη σιωπή της είχε αφήσει τον στρατάρχη με την εντύπωση ότι η Τουρκική κυβέρνηση ενέκρινε την Ελληνική αποβλέπουσα στην ένωση της Μεγαλονήσου με την Ελλάδα πολιτική. Όταν η κυβέρνηση Παπάγου κατέθεσε την πρώτη προσφυγή στον ΟΗΕ τότε απότομα εμφανίσε και η Τουρκία τις δικές της απαιτήσεις .Και ήρθε η διάσκεψη του Λονδίνου να αποκαλύψει σε όλη την στυγνότητά του το καλά μελετημένο σχέδιο .

Μετά από όλες αυτές τις εξελίξεις και το γεγονός ότι η κατάσταση της υγείας του πρωθυπουργού Παπάγου είχε διαρρεύσει προς τα έξω , η αντιπολίτευση και πρώτος από όλους ο Βενιζέλος επέμεναν για εκλογές .Καθώς διεξάγονταν ο πολύπλευρος αγώνας γύρω από την εξουσία , ο Παπάγος πεθαίνει ώρα 11 και 35’ την νύκτα της 4^{ης} Οκτωβρίου του 1955.Η είδηση συγκλόνησε αναμφισβήτητα τον ελληνικό λαό , κατ’ εξοχήν όμως τον κόσμο της δεξιάς ο οποίος αισθάνθηκε με μιας να ανοίγεται μπροστά του ένα βάραθρο σε ότι αφορούσε το κομματικό μέλλον της παράταξής του .Ποιος θα διαδεχόταν τον στρατάρχη στην θέση του ηγέτη της παρατάξεως αυτής η οποία μόλις προ τεσσαράμισι ετών με την αναπάντεχη εμφάνιση του Παπάγου είχε κατορθώσει να ανασυγκροτηθεί και να ορθοποδήσει αποκτώντας νέες δυνάμεις και εξασφαλίζοντας και πάλι την μακροχρόνια παραμονή της στην εξουσία ;

Στο μεταξύ στα κυβερνητικά παρασκήνια είχε αρχίσει ένα είδος μάχης των επιγόνων. Ο αναπληρωτής του Παπάγου είχε πιάσει αυτομάτως να διατηρεί την προσωρινή εξουσία που του είχε εμπιστευτεί ο αποθανών πρωθυπουργός .Μαζί με τον έτερο αντιπρόεδρο της κυβερνήσεως Π.Κανελλόπουλο , ο Στ.Στεφανόπουλος είχε πάει στα ανάκτορα και είχε υποβάλλει την παραίτηση της κυβερνήσεως .

135.Κυβέρνηση Καραμανλή-136. κυβέρνηση Κ.Γεωργακόπουλου – 137. Κυβέρνηση Καραμανλή-138.Κυβέρνηση Κ.Δόβα -139.Κυβέρνηση Καραμανλή

Οπωσδήποτε ο Στεφανόπουλος βιάδιζε σταθερά κατά την άποψή του προς την Πρωθυπουργία .Αλλά απροσδόκητα έφτασε στο υπουργείο Εξωτερικών όπου είχε την έδρα του ο Στεφανόπουλος η είδηση ότι η βασιλική εκλογή είχε πέσει σε άλλον τον υπουργό των Δημοσίων Έργων και στέλεχος του “Συναγερμού” , Κωνσταντίνο Καραμανλή .Κατ’ αυτόν τον τρόπο λοιπόν , μετά τον θάνατο του Παπάγου στις 4 Οκτωβρίου του 1955 , ο Καραμανλής εξελέγη από τον βασιλιά Παύλο , μετά από υπόδειξη του Γεωργίου Ράλλη , όπως μαρτυρά ο τελευταίος καθώς είχε μεγαλύτερη δημοτικότητα και σεμνότητα ,κάτι το οποίο θα του εξασφάλιζε ευρύτερη αποδοχή από τα λαϊκά κόμματα .Έτσι ορκίστηκε η κυβέρνηση Καραμανλή αφού ο ίδιος ανέλαβε το νευραλγικό υπουργείο Εθνικής

Αμύνης .Οι άλλοι υπουργοί ήταν:Αποστολίδης; Συντονισμού , Κ.Αδαμόπουλος : Δικαιοσύνης , Ι.Τριανταφύλλης : Εσωτερικών ,Α.Γεροκωστόπουλος :Παιδείας , Π.Παπαρρηγόπουλος :Εμπορίου , Λ.Ενταξίας : Συγκοινωνιών και Δημοσίων Έργων , Κ.Ππαπακωνσταντίνου: Γεωργίας ,Γ.Βογιατζής : Ναυτιλίας , Στ.Πολυζωγόπουλος :Εργασίας , Γ.Ράλλης : Προεδρίας , Σ.Θεοτόκης : Εξωτερικών και Γ.Εξηντάρης άνευ χαρτοφυλακίου .Υφυπουργοί :Α.Δερτιλής :Οικονομικών , Δ.Δαβάκης : Συγκοινωνιών , Α.Δερμεζίδης :Γεωργίας ,Δ.Αληπράντης :Εμπορίου , Ν.Σπέτζας :Σεισμοπλήκτων και Γ.Κατσαφάδος : Πρόνοιας .

Στην συνεδρίαση κατά την οποία η κυβέρνησή του έλαβε ψήφο εμπιστοσύνης στην Βουλή ,ο Καραμανλής στην πρώτη του ομιλία ως πρωθυπουργός ,θα αναφερθεί στην αναγκαιότητα για την Ελλάδα να ενταχθεί στις Ευρωπαϊκές διαδικασίες , κάτι το οποίο θα παραμείνει σταθερό σημείο της πολιτικής του πρακτικής και οδηγήσει τελικά στην ένταξη της Ελλάδος στην ΕΟΚ. Ένα άλλο σημαντικότατο σημείο της ομιλίας του ήταν η διακηρυγμένη από το βήμα υπόσχεσή του ,ότι όσο είναι ο ίδιος πρωθυπουργός δεν θα πραγματοποιηθεί καμία θανατική ποινή εναντίον κομμουνιστών. Και πράγματι από τα πρώτα μέτρα που πήρε ήταν η απόλυση πολιτικών κρατουμένων και η αμνηστία που δόθηκε στους καταδικασθέντες της Δίκης της Αεροπορίας .Ο Καραμανλής είχε την ακλόνητη πεποίθηση ότι το κλίμα του εθνικού διχασμού έπρεπε να ξεπεραστεί και δεν θα σταματούσε ποτέ έστω και μέσα στις εντελώς αρνητικές για τέτοια εγχειρήματα συνθήκες , να εργάζεται προς αυτήν την κατεύθυνση .Αν δεν κατάφερε να πετύχει τους στόχους του αυτούς κατά την πρώτη πρωθυπουργία , εν τούτοις κατά την δεύτερη κατόρθωσε να τους ολοκληρώσει , προσφέροντας τεράστιες υπηρεσίες στην χώρα .

Το επόμενο βήμα του Καραμανλή ήταν ενδεικτικό της οξυδέρκειάς του και της διάρρηξης των δεσμών με το παρελθόν. Προχώρησε λοιπόν στην ίδρυση ενός νέου κόμματος της Εθνικής Ριζοσπαστικής Ένωσης(ΕΡΕ) , στις 4 Ιανουαρίου 1956 , στο οποίο προσχώρησαν 180 από τους 200 βουλευτές του Εθνικού Συναγερμού .Με τον Καραμανλή συντάχθηκαν και βουλευτές του κεντρώου χώρου , κάποιοι από τους οποίους θα γίνουν και στενοί συνεργάτες τού όπως ο Αβέρωφ και ο Τσάτσος . Αρνούμενος κάθε πρόταση συνεργασίας με κόμματα του συγγενικού του ιδεολογικά χώρου ,προχώρησε ως το τέλος με στόχο να πετύχει την αυτοδυναμία και να κυβερνήσει δίχως συμβιβασμούς . Ικανοποιώντας και το αίτημα της αντιπολίτευσης η οποία ισχυριζόταν ότι η Βουλή είχε εκπνεύσει , καθώς ο αρχηγός του πλειοψηφούντος κόμματος είχε πεθάνει , εισηγήθηκε στο βασιλιά την προκήρυξη των εκλογών και πράγματι αυτές έγιναν στις 19 Φεβρουαρίου 1958. Η τακτική του Καραμανλή δικαιώθηκε καθώς πέτυχε καθαρή νίκη , κερδίζοντας 165 από τις 300 συνολικά βουλευτικές έδρες , αν και σε ψήφους συνολικά υπολειπόταν κατά 1% περίπου από τον συνασπισμό των κεντρώων .Το λεγόμενο σύστημα όμως , το λεγόμενο τριφασικό έδωσε την πλειοψηφία σε έδρες στον Καραμανλή .Στην κυβέρνηση που σχημάτισε συμμετείχε για πρώτη φορά γυναίκα , η χήρα του Παναγή Τσαλδάρη Λίνα , η οποία ανέλαβε το υπουργείο Πρόνοιας .Ήταν η πρώτη από τις 4 κυβερνήσεις που σχημάτισε ο Καραμανλής μέχρι το 1963 . Αρχίζει η εποχή που είναι γνωστή ως Καραμανλική οκταετία .

Η πρώτη αυτή κυβέρνηση παραιτήθηκε στις 2 Μαρτίου του 1958 , όταν από τις τάξεις της ΕΡΕ έφυγαν 15 βουλευτές , ανάμεσα στις οποίες σημαντικές προσωπικότητες και στενοί φίλοι του πρωθυπουργού όπως ο Π.Παπαληγούρας και ο Γ.Ράλλης . Η αφορμή ήταν η συμφωνία του Καραμανλή με τον αρχηγό της αντιπολίτευσης Γ.Παπανδρέου για έναν μόνιμο εκλογικό νόμο , στη βάση της ενισχυμένης αναλογικής . Αρνούμενος να δεχτεί την βοήθεια και την στήριξη των βουλευτών του μικρού κόμματος της ΕΠΕΚ , ο Καραμανλής προκήρυξε εκλογές για τις 10 Απριλίου του 1958 στις οποίες η ΕΡΕ μεγάλωσε την δύναμή της και δεύτερο κόμμα αναδείχθηκε η ΕΔΑ ,το κόμμα της αριστεράς με 77 βουλευτές. Ο Καραμανλής φοβήθηκε για τυχόν ενέργειες με στόχο την αποσταθεροποίηση και φυσικά δεν επιθυμούσε την ισχυροποίηση σε τέτοιο βαθμό ενός αριστερού κόμματος. Για τον λόγο αυτό πολλοί είναι αυτοί που ισχυρίζονται ότι ο ίδιος ο Καραμανλής ενθάρρυνε τον Παπανδρέου να προχωρήσει στην ίδρυση ενός νέου κεντρώου κόμματος , στο οποίο θα εντάσσονταν όλα τα υπάρχοντα μικρά κόμματα του κεντρώου χώρου Εδώ βρίσκεται ο πυρήνας μίας άλλης σταθερής σκέψης του Καραμανλή που σαν

στόχο είχε την ομαλή λειτουργία της Δημοκρατίας με την εναλλαγή των 2 κομμάτων στην εξουσία, εναλλαγή που θα θωράκιζε το πολίτευμα. Η κυβέρνηση αυτή του Καραμανλή θα παραμείνει στην εξουσία μέχρι το 1961, χρονιά τομή στην πολιτική ιστορία της χώρας. Σε 5 χρόνια που θα κυβερνήσει αδιατάρακτα, ο Καραμανλής θα επιτελέσει σοβαρό και πολύπλευρο έργο.

Οι διαφαινόμενες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και η πολιτική σταθερότητα που εξασφάλιζαν οι κυβερνήσεις του Καραμανλή προσείλκυσαν την εισροή στην χώρα εμβασμάτων από μετανάστες, κεφαλαίων από σημαντικούς Έλληνες του εξωτερικού, στα οποία προστέθηκαν συναλλαγματικά αποθέματα από τη τουριστική δραστηριοποίηση και την ναυτιλιακή επέκταση. Οι αποταμιεύσεις του εσωτερικού αυξήθηκαν επίσης, γιατί οι Έλληνες απέκτησαν εμπιστοσύνη στο νόμισμά τους, αντί να το μετατρέπουν σε χρυσό. Αρκετά κεφάλαια λοιπόν μπορούσαν να κατευθυνθούν στον τομέα των δημοσίων επενδύσεων, που για τον Καραμανλή σήμαιναν κυρίως την δημιουργία υποδομών ώστε να γίνει δυνατή και η προσέλκυση του μεγάλου κεφαλαίου, ξένου και ελληνικού. Ο Καραμανλής χρηματοδότησε από τον δημόσιο προϋπολογισμό την δημιουργία οδικών αξόνων, επισκεύασε ή επέκτεινε αεροδρόμια και λιμάνια ενώ με την κρατικοποίηση 300 ιδιωτικών εταιριών ηλεκτροδότησης, την ίδρυση της ΔΕΗ και τον καθορισμό ενιαίας τιμής ρεύματος μπόρεσε να εξηλεκτρίσει σχεδόν όλη την χώρα, να εξασφαλίσει φθηνές τιμές ρεύματος για τους βιομηχάνους και αγρότες, ενώ ολοκλήρωσε σημαντικά προγράμματα που αφορούσαν την αποχέτευση και την ύδρευση, κυρίως στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη. Παράλληλα δημιουργήθηκαν μεγάλες βιομηχανικές μονάδες, κυρίως στους τομείς που αφορούσαν την μεταποίηση και την αγροτοβιομηχανία και τελικά πολλοί Έλληνες του εξωτερικού ήρθαν στην χώρα και προχώρησαν σε αρκετές επενδύσεις. Η πολιτική αυτή είχε ως αποτέλεσμα την βελτίωση των οικονομικών δεικτών, αλλά και του βιοτικού επιπέδου του λαού και όλα αυτά με πληθωρισμό σταθερά στο 2%. Η μέση ετήσια αύξηση του ΑΕΠ ήταν 6,25%, το κατά κεφαλήν εισόδημα σχεδόν διπλασιάστηκε, οι τομείς της βιομηχανίας, ναυτιλίας, τουρισμού αναπτύσσονταν σταθερά και η ανεργία ήταν σχεδόν άγνωστη στα μεγάλα αστικά κέντρα. Ο Καραμανλής όμως είχε καταλάβει τις συνέπειες της αστυφιλίας και παρόλο που επικρατεί η αντίθετη άποψη, υποστηρίζεται ότι προσπάθησε να κρατήσει τον κόσμο στις εστίες του. Ίδρυσε πολλές βιομηχανικές μονάδες στις μεγαλύτερες πόλεις της υπαίθρου ώστε να γίνουν πόλοι έλξης για τα γειτονικά χωριά και ίδρυσε τον ΟΓΑ το 1961, για να έχουν οι αγρότες πραγματικά ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Βέβαια η ανάπτυξη δεν κατευθύνθηκε και προς νέους τομείς, ενώ οι δημόσιοι υπάλληλοι, για την εκλογή των οποίων χρησιμοποιούνταν κομματικά κριτήρια και βεβαιώσεις από την Αστυνομία ότι ήταν εθνικόφρονες και νομιμόφρονες, έγιναν ένα υπερμεγέθες στρώμα που στη λαϊκή συνείδηση απόκτησε και παρασιτικά χαρακτηριστικά. Ένα από τα άλλα προβλήματα που δημιουργήθηκαν κατά την οκταετία Καραμανλή ήταν σύμφωνα με τους αντιπάλους του η οικοδομική δραστηριότητα, με την αυθαίρετη δόμηση και τις καταπατήσεις δημοσίων εκτάσεων και η ρύπανση. Όσον αφορά όμως την κύρια επιδίωξη του Καραμανλή, οι προσπάθειές του για ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ θα έχουν αντίκρισμα από την στιγμή που το 1962 θα υπογραφεί συμφωνία σύνδεσης με την ΕΟΚ με προοπτική πλήρους ενσωμάτωσης της χώρας το 1984. Αν και οι οικονομικοί δείκτες της Ελλάδας δεν δικαιολογούσαν την σύνδεση αυτή, εντούτοις καθέστη δυνατή χάρη στην εμπιστοσύνη που εξασκούσε ο Καραμανλής στις σχέσεις του με τους περισσότερους Ευρωπαίους ηγέτες.

Στην εξωτερική πολιτική το σημαντικότερο πρόβλημα που αντιμετώπισε ο Καραμανλής ήταν το Κυπριακό. Ο λαός της Κύπρου από το 1955, μέσα από την ΕΟΚΑ, είχε αρχίσει ένοπλο αγώνα κατά της Αγγλικής κυριαρχίας με σκοπό την αυτοδιάθεση και συνεπώς την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Οι κυβερνήσεις του Καραμανλή κράτησαν μετριοπαθή στάση καθ' όλη την διάρκεια της σύγκρουσης στο νησί, μην επιθυμώντας σε καμία περίπτωση να βρεθούν σε ανοιχτή σύγκρουση με την Αγγλία. Κατέθεσαν σειρά από προτάσεις προσπαθώντας να διαφυλάξουν τα αγγλικά συμφέροντα στην περιοχή, ακόμη και τα τουρκικά, στη βάση όμως της ελεύθερης και πλειοψηφικής βούλησης του Κυπριακού λαού. Η ελληνική στάση συνέκλινε στην επιλογή της αυτοδιάθεσης της

νήσου , μετά από ελληνοαγγλική συμφωνία και κατόπιν της Ένωσης με την Ελλάδα . Όμως οι Άγγλοι επέλεξαν διαφορετική πολιτική . Παίρνοντας καθαρά το πλευρό της Τουρκίας και προχωρώντας σε εκστρατεία παραπληροφόρησης κατά των Ελλήνων , υποκινούσαν τους Τουρκοκύπριους σε βιαιοπραγίες κατά των Ελληνοκυπρίων και καθιστούσαν σαφές ότι εάν επρόκειτο να δεχτούν κάποια λύση αυτή θα ήταν η διχοτόμηση του νησιού , πράγμα το οποίο οι ελληνοκύπριοι θεωρούσαν συνώνυμο της ήττας του αγώνα τους . Αν όμως οι Άγγλοι , από κάποιο σημείο και μετά , δεν μπορούσαν να επιβάλουν την διχοτόμηση ωστόσο μπορούσαν να δημιουργήσουν τις προϋποθέσεις για να την καταστήσουν αναγκαία οδηγώντας στο σημερινό αδιέξοδο .

Τον Δεκέμβριο του 1958 , η Κύπρος δια του Μακάριου κατέθεσε στον ΟΗΕ αίτημα ανεξαρτησίας , το οποίο απερρίφθη με τη ενεργό συμμετοχή των ΗΠΑ . Η διεθνής κατάσταση όμως ανάγκασε την Τουρκία να αναζητήσει συμβιβαστική με την Ελλάδα λύση , με την υποκίνηση των ΗΠΑ . Πράγματι οι ελληνικοί χειρισμοί είχαν απομονώσει την Άγκυρα στα Βαλκάνια , ενώ η Αίγυπτος το 1958 , προχώρησε στην ίδρυση της ΗΑΔ με την Συρία παραδοσιακή εχθρό της Τουρκίας . Όταν μάλιστα ανατράπηκε και το φιλοδυτικό καθεστώς της Βαγδάτης , η Τουρκία βρέθηκε εντελώς απομονωμένη και περικυκλωμένη από φιλοσοβιετικά καθεστώτα . ΗΠΑ και Τουρκία κατάλαβαν ότι ήταν αναγκαία η σύμπραξη με την Ελλάδα . Έτσι δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για τις συνομιλίες μεταξύ των 2 κρατών , που θα οδηγούσαν στην Κυπριακή ανεξαρτησία . Ήδη ο Μακάριος είχε αποκλείσει ρητά την προοπτική της Ένωσης και υποστήριζε ενεργά την λύση της ανεξαρτησίας . Οι πρώτες συνομιλίες προς την κατεύθυνση αυτή έγιναν από τους υπουργούς Εξωτερικών Αβέρωφ και Ζορλού . Ο Μακάριος ήταν ενήμερος των εξελίξεων . Οι τελικές ελληνοτουρκικές συμφωνίες υπογράφηκαν στην Ζυρίχη στις 11 Φεβρουαρίου 1959 . Ο Μακάριος εξέφρασε κάποιους δισταγμούς για τις ρυθμίσεις και τον κανονισμό λειτουργίας του νεοσύστατου κράτους , αλλά ο Καραμανλής του κατέστησε σαφές ότι δεν συζητούσε σε κανένα ζήτημα . Προσθέτοντας επίσης ότι σε αντίθετη περίπτωση η στάση της Ελλάδος απέναντι στην Κύπρο θα ήταν αρνητική . Ο Μακάριος υπέγραψε τελικά στο Λονδίνο τις συμφωνίες .

Γενικότερα η εξωτερική πολιτική του Καραμανλή κατά την πρώτη οκταετία καθορίζεται με γνώμονα σταθερούς άξονες . Ο πρώτος στόχος ήταν η κατοχύρωση της ασφάλειας και της εδαφικής ανεξαρτησίας της Ελλάδας . Τούτο προϋπόθεση έχει ισχυρές ένοπλες Δυνάμεις . Ο οπλισμός του στρατεύματος ανανεώθηκε , τα στελέχη περνούσαν από συνεχή εκπαίδευση , οι τεχνολογικές εξελίξεις στον στρατιωτικό τομέα παρακολουθούνταν ανελλιπώς . Και όλα αυτά ενώ η Ελλάδα συνέχιζε να είναι μέλος του ΝΑΤΟ , οργανισμός που εξασφάλιζε περαιτέρω την ανεξαρτησία της χώρας . Όμως ο Καραμανλής έβλεπε πως η Ελλάδα , για να μπορεί να υπάρξει σε ένα σταθερό περιβάλλον είχε ανάγκη σταθερών σχέσεων με τους γείτονές της . Στο πλαίσιο αυτό εκτός από την επίσκεψή του στην Άγκυρα , με στόχο να ομαλοποιηθούν οι σχέσεις μεταξύ των 2 χωρών , επεδίωξε και πέτυχε να εγκαθιδρυθούν φιλικές σχέσεις με τις Βαλκανικές κομμουνιστικές χώρες , ιδιαίτερα την Γιουγκοσλαβία . Στην Μέση Ανατολή η υποστήριξη των Αραβικών χωρών ήταν μια άλλη σταθερά της πολιτικής του . Αλλά το μεγαλύτερο επίτευγμα του Καραμανλή στην Εξωτερική πολιτική ήταν η Συμφωνία Σύνδεσης με την ΕΟΚ , ένα γεγονός που είχε κοσμοϊστορικές συνέπειες για την χώρα μας .

Η συμφωνία αυτή , που μονογράφηκε τον Μάρτιο του 1961 και υπογράφηκε επίσημα στην Αθήνα στις 9 Ιουλίου του ίδιου χρόνου , σηματοδοτούσε αλλαγές στους προσανατολισμούς της χώρας , που εγκυμονούσαν κινδύνους και κατά πολλούς εξηγούν την επιδείνωση των σχέσεων Καραμανλή –Ανακτόρων μετά το 1961 .Απο το σημείο αυτό και μετά ο Καραμανλής θα αντιμετωπίσει την αντίθεση των φιλοαμερικανικών Ανακτόρων σε βασικές επιλογές της πολιτικής του , ενώ η σύγκρουσή του με την Ένωση Κέντρου του Γ.Παπανδρέου θα οξυνθεί σε επικίνδυνο βαθμό . Μπορούμε να πούμε ότι το φθινόπωρο του 1961 , η Ελλάδα μπήκε στις περιπέτειες που θα οδηγήσουν πρώτα στην Χούντα του 1967 και κατόπιν στην τραγωδία της Κύπρου το 1974 .

Στις 20 Σεπτεμβρίου του 1961 ο Καραμανλής παραιτήθηκε και οι εκλογές προκηρύχθηκαν για τις 29 Οκτωβρίου. Την προηγούμενη της παραίτησής του Καραμανλή, ο Γ. Παπανδρέου ανακοίνωσε τον σχηματισμό ενός καινούργιου κόμματος, της Ένωσης Κέντρου, στους κόλπους του οποίου συγκεντρώθηκαν όλα τα μέλη του πολυδιασπασμένου κεντρώου χώρου. Στις εκλογές που έγιναν από την υπηρεσιακή κυβέρνηση του αντιστράτηγου Κ. Δόβα, η ΕΡΕ συγκέντρωσε το 50,80% των ψήφων και 176 έδρες ενώ η ΕΚ πήρε το 33,65% των ψήφων και 100 έδρες. Η αντιπολίτευση ανακοίνωσε αμέσως ότι δεν αναγνωρίζει το αποτέλεσμα των εκλογών θεωρώντας το προϊόν βίας και νοθείας της λαϊκής ψήφου. Η κυβέρνηση του Καραμανλή θα ορκιστεί στις 2 Νοεμβρίου και 2 μέρες μετά ο Γ. Παπανδρέου καθιστά σαφές ότι δεν αναγνωρίζει την νομιμότητα της κυβέρνησης και κηρύσσει την έναρξη του “Ανένδοτου Αγώνα”, με σκοπό την προκήρυξη νέων εκλογών. Ο Καραμανλής θα πει αργότερα ότι η διαφορά των ψήφων μεταξύ των 2 κομμάτων ήταν τόση, που ακόμη και αν έγιναν σε κάποιες περιπτώσεις νοθεύσεις της λαϊκής βούλησης, δεν δικαιολογείτο η μη αναγνώριση του αποτελέσματος. Η ευθύνη βίας και νοθείας αποδίδεται εξ ολοκλήρου στον Καραμανλή, αν και είναι πια γνωστό πως είχε αρχίσει να λειτουργεί ένα παρακράτος καθοδηγούμενο από σκοτεινούς κύκλους, που σκοπό είχε την αποσταθεροποίηση της πολιτικής ζωής της χώρας και την διασάλυση της ηρεμίας. Αντιμέτωπος με μια σειρά λαϊκών κινητοποιήσεων, με συγκρούσεις αστυνομίας και διαδηλωτών, με καθημερινά συλλαλητήρια, που κάποιες φορές έχουν και νεκρούς ως αποτέλεσμα, ο Καραμανλής είχε να αντιμετωπίσει και την σταθερή αντίθεση των Ανακτόρων, ιδιαίτερα της βασίλισσας Φρειδερίκης. Ο Καραμανλής αντιλαμβανόταν ότι το λαϊκό αίσθημα απέναντι στους βασιλείς γινόταν αρνητικότερο με την πάροδο του χρόνου και με μια σειρά από προσωπικές επιστολές προς τον Παύλο τον προειδοποιούσε για τους κινδύνους που διαφαίνονταν στον ορίζοντα, όχι μόνο για την λειτουργία του πολιτεύματος αλλά και για την ίδια την ύπαρξη της βασιλικής οικογένειας. Όμως όλες οι νουθεσίες του πήγαν χαμένες και τα Ανάκτορα συνέχισαν την ίδια αυτοκαταστροφική πολιτική τους. Παράλληλα, είχε να αντιμετωπίσει σε καθημερινή βάση και την δράση του παρακράτους, γεγονός που θα τον κάνει να αναρωτηθεί με το γεγονός της δολοφονίας του Λαμπράκη “Μα ποιος κυβερνάει επιτέλους αυτόν τον τόπο;”. Τέλος ο Παπανδρέου είχε σαν αποκλειστικό στόχο των βελών του τον ίδιο, ζητώντας σε κάθε ευκαιρία την παραίτηση του ή την απόλυσή του από τα Ανάκτορα.

Τα πράγματα προχώρησαν και έφτασαν σε μία τελική ευθεία την άνοιξη του 1963. Στις 20 Απριλίου η Φρειδερίκη υφίσταται επίθεση από την σύζυγο ενός φυλακισμένου κομμουνιστή και γελοιοποιείται διεθνώς. Ο Καραμανλής είχε συμβουλευτεί τον Παύλο να αποφύγει την επίσκεψη και να την απαγορεύσει και στην βασίλισσα. Στις 10 Μαΐου πραγματοποιείται επίσκεψη του Ντε Γκώλ στην Ελλάδα, όπου μιλάει με τα καλύτερα λόγια για τις προοπτικές της χώρας και τον ηγέτη της και αναλαμβάνει την εγγύηση των βορείων συνόρων της χώρας, την στιγμή που τα πλήθη φωνάζουν το σύνθημα “Ελλάδα-Γαλλία – Συμμαχία”. Η άνοδος της δημοτικότητας του Καραμανλή είναι κατακόρυφη, αλλά ο εναγκαλισμός του με τον Ντε Γκώλ, τον κύριο αντίπαλο της Αμερικανικής πρωτοκαθεδρίας στο ΝΑΤΟ και την Ευρώπη θα αποβεί καταστροφικός για τον Καραμανλή. 6 μέρες μετά σημειώθηκε στην Θεσσαλονίκη δολοφονική επίθεση κατά των βουλευτών της ΕΔΑ Γ. Λαμπράκη και Γ. Τσαρούχη. Ο Λαμπράκης θα πεθάνει στις 27 του μηνός, αλλά η δολοφονία αυτή θα σημάνει την τελική επίθεση κατά του Καραμανλή. Η αντιπολίτευση τον κατέστησε προσωπικά υπαίτιο για την δολοφονία, αν και, ιδιαίτερα μετά την πάροδο τόσων ετών, φαίνεται καθαρά πια ότι αυτός που υπέστη την μεγαλύτερη ζημιά από το γεγονός ήταν ο Καραμανλής. Ο ίδιος θα αρνηθεί οποιαδήποτε σχέση με την δολοφονία, ενώ ο ανακριτής Σαρτζετάκης και μετέπειτα ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας απέκλεισε κάθε υπόνοια πολιτικής ευθύνης. Το ίδιο επιβεβαίωσαν τόσο τα Συμβούλια Πλημμελειοδικών και Εφετών όσο και το κακουργιοδικείο Θεσσαλονίκης που εκδίκασε την υπόθεση επί κυβερνήσεως Παπανδρέου. Το πολιτικό κλίμα όμως είχε πλέον διασαλευτεί και το φάντασμα του Εθνικού διχασμού επανερχόταν στο προσκήνιο. Η τελευταία αφορμή που ξεχείλισε το ποτήρι ήταν η διαφωνία του Καραμανλή με το ταξίδι που ετοιμάζε η βασιλική οικογένεια στην Αγγλία. Η επέμβαση όμως της Φρειδερίκης ήταν και πάλι καταλυτική καθώς ο Παύλος ο οποίος αρχικά συμμεριζόταν την άποψη του Καραμανλή τελικά υπαναχώρησε και γνωστοποίησε στον Καραμανλή ότι δεν συζητά πλέον την αναβολή της επίσκεψης. Στις 11

Ιουνίου όταν ο Παύλος του γνωστοποίησε την απόφαση του , ο Καραμανλής υπέβαλε την παραίτηση του και ζήτησε την διάλυση της Βουλής και την προκήρυξη εκλογών για την σύσταση αναθεωρητικής Βουλής που θα τροποποιούσε το Σύνταγμα . Ο ίδιος μάλιστα έγραψε πως φεύγοντας από εκείνη την κρίσιμη συνάντηση προειδοποίησε τον βασιλιά. “ Από σήμερα Μεγαλειότητα και εσείς και η μοναρχία και η Ελλάδα σε μεγάλες περιπέτειες” . Η προφητεία του αυτή θα βγει πέρα για πέρα αληθινή . Ο Παύλος δεν διέλυσε την Βουλή αλλά έδωσε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον Παναγιώτη Πιπινέλη . Ο Καραμανλής αναχώρησε για την Ζυρίχη και παρέμεινε στην Ελβετική πόλη μέχρι τις εκλογές του Νοεμβρίου .

140.Κυβέρνηση Πιπινέλη-141.Μαυρομιχάλη-142 .Παπανδρέου-143.Κυβέρνηση Παρασκευόπουλου-144.Κυβέρνηση Παπανδρέου

Ο Παύλος λοιπόν πράττοντας ακριβώς το αντίθετο από αυτό που του είχε ζητήσει ο Καραμανλής , διόρισε έναν παλατιανό , πρώην υπουργό της κυβερνήσεως Καραμανλή , τον Πιπινέλη , πρωθυπουργό της χώρας . Με την απόφασή του αυτή – την οποία υποστήριζε η ΕΡΕ αλλά όχι η Ένωση κέντρον – το παλάτι έδειχνε ότι εννοούσε να κρατήσει την κυβερνητική εξουσία υπό τον έλεγχό του . Βέβαια αξίζει να σημειωθεί ότι τα Ανάκτορα ήθελαν τον Παπανδρέου για να απομακρύνουν τον Καραμανλή από την εξουσία , χωρίς όμως να είναι διατεθειμένα να αφήσουν τον θυελλώδη δημοκράτη ηγέτη να παραμείνει στην εξουσία για μεγάλο χρονικό διάστημα .

Όσον αφορά τον Πιπινέλη, ο τελευταίος ενώ ως υπουργός του Καραμανλή είχε αποφανθεί κατηγορηματικά υπέρ της ματαιώσεως του ταξιδιού της βασιλικής οικογένειας στο Λονδίνο ,τόρα με χαρακτηριστικό χαμαιλεοντισμό αναλάμβανε και την ευθύνη του επίφοβου ταξιδιού παρότι ήταν υποτίθεται υπηρεσιακός πρωθυπουργός και συνεπώς δεν είχε το δικαίωμα να επωμισθεί τόσο βαριές πολιτικές ευθύνες .Φυσικά το ταξίδι στο Λονδίνο κατέληξε σε φιάσκο .

Ενώ η εσωτερική ενότητα του κέντρον , ιδιαίτερα μετά την σφοδρή σύγκρουση Παπανδρέου – Βενιζέλου ήταν αβέβαιη , ο Παπανδρέου συνέχισε τον αγώνα του με νέα ορμή . Με την απειλή της αποχής από τις εκλογές αξίωσε από τον βασιλέα να διαλύσει την Βουλή , να πάψει την ανακτορική κυβέρνηση Πιπινέλη , να διορίσει υπηρεσιακή κυβέρνηση με πρωθυπουργό κοινής εμπιστοσύνης και να διενεργηθούν εκλογές όχι με πλειοψηφικό αλλά με ένα σύστημα που πλησίαζε πολύ την αναλογική .

Η νέα κυβέρνηση Μαυρομιχάλη υπό τον πρόεδρο του Αρείου Πάγου Στ.Μαυρομιχάλη , ικανοποίησε τα κυριότερα από τα αιτήματα της “Ένώσεως” . Αντικατέστησε τους νομάρχες και τους διοικητές Ασφαλείας και έλαβε και άλλα μέτρα τα οποία θα έδιναν τη δυνατότητα στις 2 παρατάξεις να διεξαγάγουν τον εκλογικό αγώνα επί ίσοις όροις . Τα μέτρα αυτά τα κατήγγειλε η ΕΡΕ ως ευνοούντα την Ένωση .Για την διεξαγωγή των εκλογών επέστρεψε από την Ελβετία ο Καραμανλής αλλά ηττήθηκε στις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν την 3^η Νοεμβρίου του 1963 με μικρή διαφορά από τον Παπανδρέου .

Παρά τις αρνήσεις του Καραμανλή ο Παύλος έδωσε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον Παπανδρέου ο οποίος ανέλαβε και το υπουργείο Παιδείας , ενώ αντιπρόεδρος και υπουργός Εξωτερικών διορίστηκε ο Σ.Βενιζέλος . Ήταν μια κυβέρνηση είπαν, “Παπανδρειακή” αφού επί 18 υπουργών μόνο 4 άνηκαν στο περιβάλλον του Βενιζέλου .Οι άλλοι ήταν προσωπικώς αφοσιωμένοι στο γηραιό ηγέτη της παρατάξεως – κατά τεκμήριο τουλάχιστον. Στην Παπανδρειακή όμως αυτή κυβέρνηση υπήρχε και ένας εκπρόσωπος του Παλατιού , ο υπουργός Εθνικής Αμύνης Δ.Παπανικολόπουλος τον οποίο είχε διορίσει ο Παύλος στην προηγούμενη υπηρεσιακή κυβέρνηση και τον επέβαλε τώρα και στον Παπανδρέου . Ήταν σαν να μην του εμπιστευόταν τα πολεμικά υπουργεία . Η αποχώρηση όμως του Καραμανλή από τον πολιτικό στίβο ενίσχυσε την αποφασιστικότητα του Παπανδρέου απέναντι στο Παλάτι . Και την επομένη ακριβώς της αναχωρήσεως του αρχηγού της ΕΡΕ για την

Γαλλία ο νέος πρωθυπουργός συνεκάλεσε εκτάκτως το Ανώτατο Συμβούλιο Εθνικής Αμύνης και άλλαξε την ηγεσία των Ενόπλων Δυνάμεων .Αντικατέστησε τους αρχηγούς του Ναυτικού και της Αεροπορίας Κιοσσέ και Θεοδοσιάδη και αποστράτευσε τον διοικητή της 1^{ης} Στρατιάς Κ.Παπαγεωργόπουλο , τον Γενικό Επιθεωρητή του Στρατού Σ.Τζανετή και τον Διοικητή του 1^{ου} Σώματος Στρατού Π.Βέλλιο . Ζητώντας επειγόντως έκτακτη ακρόαση από τον βασιλέα παρουσίασε στον Παύλο προς υπογραφήν διάταγμα με το οποίο ζητούσε να αναλάβει ο ίδιος το υπουργείο Εθνικής Αμύνης .Ο βασιλέας δεν τόλμησε να αντιδράσει . Ο ηγέτης του κέντρου είχε αναμετρηθεί με τα 2 κυριότερα κατεστημένα της χώρας , “ Το Παλατιανό ” και το “ Στρατιωτικό ” και είχε επιβληθεί .

Τη 16 Δεκεμβρίου άνοιξε η Βουλή . Πρόεδρος της εξέλεξε ο Ηλίας Τσιριμώκος .Ο Παπανδρέου διάβασε τις προγραμματικές δηλώσεις που το κυριότερό τους σημείο ήταν η παροχή “Δωρεάν Παιδείας” , ένα από τα σπουδαιότερα μέτρα τα οποία είχε λάβει η νέα κυβέρνηση και που θα της προσέφερε ευρύτερη ακόμα λαϊκή υποστήριξη .Η δεξιά κατήγγειλε το μέτρο ως δημοκοπικό και μάλιστα αφού αποφασίζοταν παραμονές νέων εκλογών , το γεγονός όμως είναι ότι η δωρεάν παιδεία αποτέλεσε μια ρωμαλέα ενέργεια η οποία προσγραφόταν στο ενεργητικό του δημοκρατικού κέντρου και πιστοποιούσε τον προοδευτικό του χαρακτήρα .

Η κυβέρνηση έλαβε ψήφο εμπιστοσύνης με 167 υπέρ και 130 εναντίον της κάτι το οποίο εμπόδιζε τον Παπανδρέου να θεωρήσει επιτυχημένη την πρώτη του αυτή κοινοβουλευτική νίκη .Υπέβαλλε λοιπόν την παραίτηση του και εισηγήθηκε στον βασιλέα την διάλυση της Βουλής και την προκήρυξη νέων εκλογών όπως και έγινε .Ο απροσδόκητος θάνατος όμως του Σοφοκλή Βενιζέλου, ο οποίος μεσολάβησε , αναστατώνοντας τους υπολογισμούς του παλατιού, τον κατέστησε μόνο και αδιαφιλονίκητο ηγέτη της μεγάλης παρατάξεως του Κέντρου απαλλάσσοντας τον από τις όποιες ανησυχίες είχε για εσωτερικούς αντιπερισπασμούς προερχόμενους από τον κόλπο του κόμματος .

Οι εκλογές της 16^{ης} Φεβρουαρίου κατέληξαν σε πρωτοφανή νίκη του Κέντρου. Όμως ένα άλλο γεγονός ήρθε να επισκιάσει τον θρίαμβο αυτό που δεν ήταν άλλο από τον θάνατο στις 6 Μαρτίου ώρα 4.12 του βασιλιά Παύλου. Τρεις ώρες αργότερα ο βασιλιάς Κωνσταντίνος έδινε τον όρκο του βασιλέως ενώ άνοιγε ο δρόμος για θεελλώδεις εξελίξεις που θα σάρωναν Σύνταγμα , Πολίτευμα και Θρόνο και θα χάλκευαν δεσμά για τον Λαό

Την επόμενη κιόλας μέρα από την Κηδεία του Παύλου ξεκίνησαν οι πρώτες θύελλες , καθώς στην Ένωση Κέντρου παρουσιάστηκε ανταρσία με αφορμή την εκλογή του νέου Προέδρου της Βουλής .Αν και στην προηγούμενη Βουλή πρόεδρος ήτα ο Τσιριμώκος , ο Παπανδρέου αποφάσισε αυτήν την φορά να προτείνει τον αποδεκτό από τα Ανάκτορα Αθανασιάδη – Νόβα .Η υποψηφιότητά του έδωσε αφορμή σε μία ομάδα “ανταρτών” να εκδηλώσουν την αντίθεσή τους προς τον Παπανδρέου κάτι το οποίο μεταφράστηκε με αποτυχία στην εκλογή του Νόβα . Ο Παπανδρέου τότε με δηλώσεις του μίλησε για προδοσία “ εκ των ενδον” . Άλλη μία υποχώρηση του Παπανδρέου προς το Παλάτι ήταν και η τοποθέτηση του Π.Γαρουφαλιά στη θέση του υπουργού Εθνικής Αμύνης .

Σπάνια μια κυβέρνηση είχε ανέβει στην εξουσία με χειρότερους οιωνούς . Οι αντίπαλοί της παλιοί και νέοι , προδιέγραφαν ως αναπόφευκτη την αυτοδιάλυσή της . Βρισκόταν ακόμη αντιμετώπος με την επονομαζόμενη παλατιανή τετράδα : Φρειδερίκη , Κωνσταντίνο , Δόβα (αρχηγό του Στρατιωτικού οίκου του βασιλέως) ,Αρναούτη(ταγματάρχης , έμπιστος υπασπιστής του Κων/νου) και θα μπορούσε να προστεθεί σε αυτούς και ο Γαρουφαλιάς .Τέλος , χαρακτηριστική είναι η καταγγελία που έκανε από το βήμα της Βουλής ο Πρωθυπουργός στις 23 Απριλίου : “Εντός των Ενόπλων Δυνάμεων υφίσταται και δρά οργάνωσις η οποία ονομάζεται ΙΔΕΑ και θα την καταργήσωμεν” . Η συνταρακτική αυτή καταγγελία του Πρωθυπουργού αποτελούσε και μια έμμεση κήρυξη πολέμου την οποία όμως θα έχανε .

Όσον αφορά την εσωτερική πολιτική της κυβερνήσεως ,η κυβέρνηση της Ενώσεως Κέντρου ανέλαβε ευρύτατο μεταρρυθμιστικό και δημιουργικό έργο . Η Δημοκρατία – ισοπολιτεία –ελευθερία- Κράτος Δικαίου – έγινε ζωντανή πραγματικότητα .

- Μετά την καθιέρωση της δωρεάν παιδείας που ολοκληρώθηκε με τον θεσμό των μαθητικών συσσιτίων ,σχεδιάστηκε και πραγματοποιήθηκε ευρύτατη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση πρωτεργάτες της οποίας στάθηκαν εκτός από τον Γ.Παπανδρέου ,ο αείμνηστος Λ.Ακρίτας :Υφυπουργός Παιδείας και ο Ε.Π.Παπανούτσος :Γενικός Γραμματέας του υπουργείου Παιδείας . Το σύστημα , το περιεχόμενο και η διάρθρωση των σπουδών άλλαξαν ριζικά με τρόπο ώστε ο ελληνικός λαός να αποκτήσει την παιδεία και τα επιστημονικά στελέχη που είναι απαραίτητα για την επιβίωση και την προκοπή του ως αυτόνομης μονάδος μέσα στον σύγχρονο κόσμο. Αποφασίστηκε η ίδρυση νέων Πανεπιστημίων , με σχολές στα Ιωάννινα , την Πάτρα και την Κρήτη.
- Στον τομέα της διοικήσεως ο νόμος περί 35ετίας των Δημοσίων Υπαλλήλων κ.λ.π απετέλεσαν την βάση για την εξυγίανση και αναμόρφωση της διοικήσεως .Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης που είχε περιέλθει σε μααρασμό αποκαταστάθηκε και η διοικητική αποκέντρωση γινόταν πραγματικότητα .
- Ταυτόχρονα ,η εξυγίανση της Διοικήσεως και της Δημόσιας ζωής προωθήθηκε με την έρευνα για σκάνδαλα ,καταχρήσεις, μυστικά κονδύλια την οποία ανώτατοι και ανώτεροι δικαστικοί διεξήγαγαν στα διάφορα υπουργία και σε διάφορους οργανισμούς .Ακόμη και τα μέλη της ΕΡΕ βρέθηκαν ανακατεμένα σε σκάνδαλα .
- Πραγματοποιήθηκαν μέτρα υπέρ των αγροτικών και εργατικών τάξεων όπως: το νομοσχέδιο για την άρση των εκτάκτων μέτρων , κατάργηση των πιστοποιητικών φρονιμάτων κ.λ.π , η αύξηση των συντάξεων του ΤΕΒΕ προς τους απόμαχους επαγγελματίες και βιοτέχνες ,το ευρύτατο πρόγραμμα κοινωνικής πρόνοιας και λαϊκής στέγης κ.λ.π

Στον τομέα των Εξωτερικών , η κυβέρνηση απασχολήθηκε κατά κύριο λόγο με το Κυπριακό και η πολιτική της στο μέγα αυτό ζήτημα την έφερε αντιμέτωπη με την Αμερικανική κυβέρνηση .Στην σύγκρουση αυτή αποδίδουν πολλοί παρατηρητές αλλά και ο Γ.Παπανδρέου την μετέπειτα ανατροπή της κυβερνήσεως .Τον Μάρτιο του 1964 ο Παπανδρέου σημείωσε στο θέμα αυτό μια σημαντική επιτυχία . Πέτυχε απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ με την οποία απαγορευόταν στην Τουρκία κάθε ενέργεια εναντίον της Κύπρου , δεν της αναγνωριζόταν το δικαίωμα επεμβάσεως στην μεγαλόνησο , αποφασίζονταν η αποστολή στρατιωτικής δύναμης του ΟΗΕ στην Κύπρο και διοριζόταν Μεσολαβητής των Ηνωμένων Εθνών για το Κυπριακό Ζήτημα .Παρά τις προσπάθειες του Προέδρου Τζόνσον και του υπουργού Εξωτερικών της Αμερικής Ντην Ράσκ που προσπάθησαν να τον πείσουν να δεχτεί διμερείς συνομιλίες με την Τουρκία , εκείνος αρνήθηκε τονίζοντας ότι έτσι θα αφαιρούσαν από τον Κυπριακό λαό το δικαίωμα να αποφασίσει μόνος για την τύχη του .Την άρνηση του Παπανδρέου ακολούθησαν απειλές ότι η Τουρκία θα επιχειρούσε ένοπλη επίθεση στην Κύπρο . Λαμβάνοντας τα τεκταινόμενα υπόψη του ο Πρωθυπουργός ενισχύει στρατιωτικά την Κύπρο στέλνοντας στρατό .

Μετά από πολλές εσωκομματικές έριδες με προάρχουσα την αντίδραση των υποψηφίων διαδόχων του ηγέτη βλέποντας τον να προετοιμάζει για την διαδοχή του κέντρου τον γιό του , και μετά από μία σειρά ανήκουστων πράξεων από μέρους του παλατιού , όπως οι διαβόητες και συντεταγμένες με προκλητικότητα και υβριστικότητα 3 επιστολές του βασιλιά προς τον Παπανδρέου , ο τελευταίος εξαναγκάζεται σε παραίτηση την 15^η Ιουλίου 1965 .

**145.Κυβέρνηση Αθανασιάδη-Νόβα-146.Κυβέρνηση Τσιριμώκου –147.Κυβέρνηση Στεφανόπουλου
148.Κυβέρνηση Παρασκευόπουλου-149.Κυβέρνηση Κανελλόπουλου**

40 λεπτά μετά την κάθοδο του Παπανδρέου από τα Ανάκτορα όπου και δήλωσε προφορικά την παραίτησή του ,εκλήθη σε αυτά ο Πρόεδρος της Βουλής Γ.Αθανασιάδης- Νόβας στον οποίο ανατέθηκε η εντολή σχηματισμού κυβέρνησης . Μισή ώρα αργότερα ο Νόβας ως Πρωθυπουργός και οι Στ.Κωστόπουλος και Ι.Τούμπας ως υπουργοί Εθνικής Αμύνης και Εσωτερικών και δημοσίας τάξεως .Αυτοί αποτέλεσαν τον πυρήνα της λεγόμενης “αποστασίας” όπως την χαρακτήρισε ο Παπανδρέου την οποία και αποκάλεσε και “προδοσίαν” εναντίον της Ένωσης Κέντρου .Την επόμενη και τις μεθεπόμενες μέρες η κυβέρνηση συμπληρώθηκε και από τους άλλους “αποστάτες” τους: Κ.Μητσοτάκη , Δ.Παπασπύρου , Στ.Αλαμανή , Γ.Μπακατσέλο , Αθ.Ρουσόπουλο , Δ.Κωστή , Γ.Μελά , Κ.Στεφανάκη , Εμμ.Λουλάκη , Ι.Τσουδερό , Γ,Ηγουμενάκη , Απ.Βερνίκο , Χρ.Βασματζίδη , Χρ.Αποστολάκο , Ι.Διαμαντόπουλο , Χρ.Αβραμίδα , Φ.Πιτούλη , Ε.Δενδρινό .

Από την πρώτη στιγμή το θρασύτατο βασιλικό πραξικόπημα αντιμετώπισε την θυελλώδη οργή της μεγάλης πλειοψηφίας του ελληνικού λαού .Διαδηλώσεις άρχισαν την ίδια νύκτα που αναγγέλθηκε η απομάκρυνση του Παπανδρέου από την εξουσία . Άνοιξε ένας κύκλος αναταραχών που επονομάστηκαν “Ιουλιανά” .Ο Γαρουφαλιάς βέβαια ,κρυφά από τον Παπανδρέου είχε φέρει από πριν στην πρωτεύουσα ισχυρές στρατιωτικές δυνάμεις που ήταν έτοιμες να επέμβουν ώστε ακόμα και αν ο Παπανδρέου επιχειρούσε να αναμετρηθεί με το βασιλικό καθεστώς , το εγχείρημα θα ήταν προκαταδικασμένο . Δεν εγκατέλειψε όμως τον αγώνα αλλά με ανανεωμένη μαχητικότητα εξακολουθούσε να στηλιτεύει το βασιλικό πραξικόπημα .

Η «ανακτορική» κυβέρνηση Νόβα καταψηφίστηκε μόλις εμφανίστηκε στην Βουλή , οι “σκοτεινές δυνάμεις” όμως που είχαν επιδιώξει την διάλυση του δημοκρατικού κέντρου δεν κατέθεσαν τα όπλα .Μια πρωτοφανής προσπάθεια εξαγοράς συνειδήσεων είχε ξεκινήσει ενώ είχαν επιστρατευτεί όλες οι δυνάμεις που συναποτελούσαν το πολυπλόκαμο συγκρότημα της δεξιάς .

Μετά την καταψήφιση της κυβερνήσεως Νόβα ,πραγματοποιήθηκε προσπάθεια σχηματισμού κυβέρνησης υπό τον Στεφανόπουλο την οποία όμως ο Παπανδρέου απέκλεισε αμέσως .Την μεθεπόμενη μέρα καλείτο στα Ανάκτορα ο Τσιριμώκος ο οποίος έλαβε την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης . Η Αυλή ως τότε μισούσε τον Τσιριμώκο ως κομμουνιστή , τώρα όμως προκειμένου να πραγματοποιήσει τα σχέδια της τον εμπιστεύεται στην εξουσία .Λίγες ώρες μετά την ορκωμοσία της κυβέρνησης Τσιριμώκου πολυάριθμες ομάδες με πρωτοφανές μαχητικό μένος ξεχύθηκαν στους δρόμους προκαλώντας ταραχές , κάτι το οποίο αποκαλούσε προβοκάτσια του φιλοδικτατορικού παρακράτους όπως αποκαλύφθηκε αργότερα .Η κυβέρνηση Τσιριμώκου έζησε 8 μέρες καθώς καταψηφίστηκε στην Βουλή .

Μετά το αποτυχημένο “Συμβούλιο του Στέμματος” στο οποίο συμμετείχαν οι πρώην πρωθυπουργοί και αρχηγοί κομμάτων , τα Ανάκτορα κατέληξαν στην προαποφασισμένη στα παρασκήνια λύση κυβερνήσεως Στεφανόπουλου με νέο ακρωτηριασμό της δημοκρατικής παρατάξεως .

Την κυβέρνηση Στεφανόπουλου συναπαρτίζανε όλοι οι πρωτοστάτες της “αποστασίας” :Μητσοτάκης , Τσιριμώκος ,Κωστόπουλος , Νόβας , Τούμπας , Μπακατσέλος .Συμμετείχε όμως και ως υπουργός άνευ χαρτοφυλακίου ο Δ.Βουρδουμπάς , της ΕΡΕ , ο οποίος θα έπαιζε τον ρόλο τοποτηρητή του κόμματός του μέσα στην κυβέρνηση .Επιτέλους η νέα αυτή κυβέρνηση έλαβε ψήφο εμπιστοσύνης στην Βουλή .

Στις 20 Δεκεμβρίου όμως η ΕΡΕ απέσυρε αιφνιδιαστικά την εμπιστοσύνη της από την κυβέρνηση του Στεφανόπουλου ο οποίος εμβρόντητος από το τόσο απροσδόκητο γεγονός αναγκάστηκε να υποβάλει

παραίτηση . Οι “αποστάτες” θυσιάζονταν από το αδιάστακτο παλάτι το οποίο τους είχε εξωθήσει στην ανταρσία τους και στον κατακερματισμό του Κέντρου .Ορκίστηκε υπηρεσιακή κυβέρνηση υπό τον διοικητή της Εθνικής Τραπέζης Ι.Παρασκευόπουλο . Ουσιαστικά επρόκειτο για άλλη μια “ανακτορική” κυβέρνηση , αφού ο βασιλέας όπως αποκάλυψε και στο διάγγελμά του , είχε επιλέξει όχι μόνο τον Πρωθυπουργό αλλά και τους υπουργούς .

Τα 2 μεγάλα κόμματα όμως που υποστήριζαν κοινοβουλευτικά την υπηρεσιακή κυβέρνηση ,ήρθαν σε οξύτατη αντιπαράθεση και ο Παρασκευόπουλος, πιεζόμενος και από άλλης πλευράς ,βρέθηκε καθυποχρεωμένος να παραιτηθεί .Τρεις μέρες αργότερα ο Καννελόπουλος σχημάτισε “αμυγή” κυβέρνηση της ΕΡΕ παρά τις απειλές του Γ.Παπανδρέου. Δεν τον απασχολούσε όμως αυτό καθώς μαζί με την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης του είχε δοθεί από τον βασιλιά και δικαίωμα διάλυσης της Βουλής. Η κυβέρνηση της ΕΡΕ , κυβέρνηση των “18 ημερών” που ανέλαβε την εξουσία την 3^η Απριλίου 1967 , είχε αποτελεσθεί από τους κορυφαίους της παρατάξεως :Αβέρωφ , Ράλλη , Παπαληγούρα , Τσάτσο , Ροδόπουλο ,Κ.Παπακωνσταντίνου ,Σ.Θεοτόκη , Κασσιμάτη , Φροντιστή κ.λ.π Υπήρχε μεταξύ τους και ένας αυθεντικός πράκτορας των ανακτόρων , ο Πιπινέλης .Κοινή πεποίθηση όλων των βουλευτών ήταν ότι οι εκλογές θα διεξάγονταν οπωσδήποτε και ότι κατά πάσα πιθανότητα θα επικρατούσε η παράταξή τους .Αντίστροφη πεποίθηση έτρεφε και ο Παπανδρέου ο οποίος και είχε αποδεχτεί στο τέλος την κυβέρνηση της ΕΡΕ και δεν απέκλειε να συνεργαστεί μαζί της μετεκλογικά , εάν το αποτέλεσμα των εκλογών δεν έδινε απόλυτη πλειοψηφία σε ένα από τα 2 μεγάλα κόμματα .Ο προεκλογικός αγώνας άρχισε να ετοιμάζεται εκατέρωθεν .

Οι στρατιωτικές δυνάμεις όμως του παρασκηνίου ήθελαν να ανακόψουν την νέα πορεία του κέντρου προς την εξουσία και αποτελεσματικότερος τρόπος για να γίνει αυτό ήταν η ματαίωση των εκλογών .Επειδή όμως αυτό δεν ήταν δυνατόν , αυτό που τους απέμενε ήταν η πραξικοπηματική επέμβαση του στρατού .

150.Η κυβέρνηση Κόλλια-151.ΚυβέρνησηΠαπαδόπουλου-152.Κυβέρνηση Μαρκεζίνη-153.Κυβέρνηση Ανδρουτσόπουλου -154.Κυβέρνηση Καραμανλή

Η μία από τις 2 χούντες που είχαν δημιουργηθεί την εποχή εκείνη , η επονομαζόμενη “Ομάδα των Συνταγματάρχων” ή αλλιώς “η μικρή χούντα” εν αντιθέσει με την μεγάλη των Στρατηγών ,με απόκρυφο σκοπό όχι μόνο την παρεμπόδιση των εκλογών αλλά και την κατάργηση των κομμάτων με άμεση κύρηξη της δικτατορίας , την 20^η Απριλίου 1967 , πραγματοποιεί την έκρηξη του πραξικοπήματός της στις 2 τα μεσάνυχτα .Αφού συνελλήφθη ο Πρωθυπουργός , οι υπουργοί ,οι πολιτικοί αρχηγοί , οι στρατηγοί και στρατιωτικοί που ήταν άσχετοι με το πραξικόπημα , και συγχρόνως κόβονταν οι τηλεφωνικές επικοινωνίες και καταλαμβάνονταν οι ραδιοφωνικοί σταθμοί , η Χούντα απαίτησε τις βασιλικές ευλογίες . Αφού ο βασιλιάς πειθαναγκάστηκε να προσέλθει στο Πεντάγωνο με διάφορες πιέσεις ,αναγκάστηκε να εγκρίνει τελικά το πραξικόπημα αφού ζήτησε να ανατεθεί η πρωθυπουργία της χώρας στον εισαγγελέα του Αρείου Πάγου Κ.Κόλλια , προσωπικά αφοσιωμένο στα Ανάκτορα . Η επιτυχία όμως αυτή ήταν χωρίς αντίκρισμα καθώς ο Πρωθυπουργός της βασιλικής εύνοιας δεν είχε ουσιαστικά ούτε την παραμικρή κυβερνητική ισχύ. Η πραγματική εξουσία είχε περιέλθει στην Χούντα η οποία με τα τανκς , τα ΛΟΚ και τις άλλες στρατιωτικές μονάδες της περιοχής κρατούσε κάτω από τον απόλυτο έλεγχο της την πρωτεύουσα και μετέπειτα τη Θεσσαλονίκη και τις άλλες πόλεις της Β.Ελλάδος καθώς και της Θεσσαλίας .

Τα 3 μέλη της διοικούσης επιτροπής της Χούντας ανάλαβαν καίρια υπουργία .Ο Στ.Παττακός των Εσωτερικών και Δημοσίας Τάξεως , ο Γ.Παπαδόπουλος της Προεδρίας Κυβερνήσεως και ο Ν.Μακαρέζος του Συντονισμού .Ο αρχηγός του Γεν.Επιτελείου Γρ Σπαντιδάκης , ο οποίος μεταπήδησε την τελευταία στιγμή στις τάξεις των συνωμοτών έγινε αντιπρόεδρος της κυβερνήσεως και υπουργός Εθνικής Αμύνης .Ο

αντιστράτηγος Γ.Ζωιτάκης , ο οποίος είχε παίξει διπλό παιχνίδι ανάμεσα στις 2 Χούντες ανάλαβε το υφυπουργείο Εθνικής Αμύνης .Τα λοιπά αρχηγεία δόθηκαν σε ανώτατους δικαστικούς, τους : Α.Ροζάκη , Π.Τσαρούχη, Κ.Καλαμποκιά , Ν.Οικονομόπουλο , Ι.Τσαντίλα και σε άλλες προσωπικότητες που ήτα επίσης διατεθειμένες να υπηρετήσουν το τυραννικό καθεστώς : Ανδρουτσόπουλο , Παπαδημητρακόπουλο , Αθανασίου , Ματθαίου , Τοτόμη , Οικονομόπουλο , Ροδινό ,Λέκκα , Λιζάρδο , Γεωργακόπουλο και λοιπούς .Μεταξύ αυτών 2 τουλάχιστον ήταν όργανα του “αμερικανικού παράγοντος”.

Όσον αφορά την συμπεριφορά της ηγέτιδας τάξεως , κατάφερε να επιβληθεί στις τάξεις των δημοσίων υπαλλήλων, την Εκκλησία , το Δικαστικό Σώμα , την Ακαδημία ,τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και γενικότερα την πνευματική ηγεσία , ακόμη και στον Τύπο παρά τις συχνές προσπάθειες αντίδρασής του. Τέλος , η συνδικαλιστική κίνηση δέχτηκε βαρύτατο πλήγμα καθώς καταργήθηκαν 161 σωματεία και οργανώσεις στην πρωτεύουσα και 113 επαρχιακά κέντρα. Ούτε από την πλευρά αυτή δεν εκδηλώθηκε αντίσταση. Το αποκαλούμενο “Εργατικό κίνημα” κατεπνίγη αστραπιαία .Καταργήθηκε η συνταγματική νομιμότητα και η ισοβιότητα των δημοσίων υπαλλήλων .Εξαπολύθηκε ένα κύμα διώξεων εναντίον των κάθε είδους οργάνων του Κράτους , τα οποία ήταν ύποπτα ή ανεπιθύμητα στο καθεστώς .Εννοείται ότι έγινε συστηματική εκκαθάριση στα Ανώτερα κλιμάκια των Ένοπλων Δυνάμεων .Επικράτησε κλίμα τρομοκρατίας ενώ η άγρια αστυνόμευση των πολιτών υπήρξε το αποτελεσματικότερο μέσο για την πλήρη επιβολή των δικτατόρων .Ο εμφανής παραγκωνισμός έως και η αποδοκιμασία του παλατιού ήταν γεγονός. Σχετικά δε με το Κυπριακό , υπό την έμπνευση του Παπαδόπουλου αποφασίστηκε να επιζητηθεί η Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα έναντι ανταλλαγμάτων προς την Τουρκία . Τα ανταλλάγματα αυτά θα καθορίζονταν με διαπραγματεύσεις με την Άγκυρα και υπό την αιγίδα φυσικά της Αμερικανικής διπλωματίας .Χάρη σε λάθος έως και ανύπαρκτους διπλωματικούς χειρισμούς της Ελλάδας και αντιστρόφως εξυπνότατους από πλευράς Τουρκίας , η Ελλάδα κατέληξε, κυριευμένη από πανικό για Τουρκική επίθεση, να δεχτεί τις αξιώσεις των Τούρκων οι οποίες μάλιστα υποβλήθηκαν με μορφή τελεσιγράφου .Η βαρύτερη από τις αξιώσεις ήταν να αποσυρθεί από την Κύπρο το ειδικό εκστρατευτικό σώμα το οποίο είχε στείλει η κυβέρνηση Παπανδρέου .

Στις 13 Δεκεμβρίου ο βασιλιάς με την υποστήριξη των Αμερικανών πραγματοποιεί το λεγόμενο “βασιλικό κίνημα” το οποίο αποτυγχάνει οικτρά . Μετά την αποτυχία . ο βασιλιάς με την οικογένειά του , τον Κόλλια και την ακολουθία του φεύγει από την Ελλάδα ζητώντας καταφύγιο στην Ρώμη .

Η Χούντα που είχε αντιμετωπίσει το κίνημα με αρκετό δυναμισμό δεν προχώρησε στην κατάργηση της βασιλείας αλλά θεώρησε ότι ο Θρόνος είχε βρεθεί εν χηρεία και διόρισε αντιβασιλέα τον στρατηγό Ζωιτάκη ο οποίος με την σειρά του διόρισε πρωθυπουργό τον Παπαδόπουλο. Αυτός αντιμετώπισε το θέμα του Κωνσταντίνου με διάφορους ελιγμούς στέλνοντας του μέσω αντιπροσώπων προτάσεις συμβιβαστικές για την επιστροφή του , οι οποίες φυσικά δεν έγιναν δεκτές καθώς ο βασιλιάς θα τοποθετούνταν σε θέση καθαρά διακοσμητική .

Ο Παπαδόπουλος αφού καταφέρνει να αναγνωριστεί η κυβέρνηση του από το Εξωτερικό πραγματοποιεί δημοψήφισμα – παρωδία για το κατασκευασθέν δικτατορικό «Σύνταγμα» ,το οποίο φυσικά τέθηκε σε ισχύ. Με το Σύνταγμα αυτό , ενώ από το ένα μέρος παρέχονταν στον στρατό νέες υπερεξουσίες , από την άλλη επιτρέπονταν η δημιουργία πολιτικών κομμάτων ενώ είχε προηγηθεί η αναγγελία αμνηστίας .

Μετά από καταγγελίες πολιτικών εναντίον του Παπαδόπουλου(Καννελόπουλος , Παπανδρέου) και την απόπειρα δολοφονίας του , η κίνηση της αντίστασης απέκτησε νέα ορμή με κορύφωση τον παλλαϊκό συναγερμό στην κηδεία του Γ.Παπανδρέου και μετέπειτα το «κίνημα του ναυτικού» που έδωσε την ευκαιρία στον Παπαδόπουλο να εκθρονίσει τον Κωνσταντίνο .Ο Παπαδόπουλος αντιδρά εντεινώντας τα μέτρα

τρομοκρατίας ενώ ο λαός απαντά με εσωτερική αντίσταση μέσω των πολιτικών, του Τύπου, των οργανώσεων και το φοιτητικό κίνημα αναπτύσσεται ραγδαία. Στο μεταξύ διάστημα επειδή ο Παπαδόπουλος αισθανόταν το καθεστώς του να σείεται, έχοντας αποδυναμώσει όλους τους ισχυρούς και αντίθασους της “Χούντας των Συνταγματαρχών”, κατέφυγε στο στρατήγημα της πολιτικοποίησης της δικτατορίας – η οποία δεν σήμαινε παρά την απομάκρυνση των στρατιωτικών από το καθεστώς και την είσοδο σε αυτό πολιτικών, τους οποίους θα μπορούσε να υποτάξει ευκολότερα από τους σπαθοφόρους συνεργάτες του.

Υπό τις συνθήκες αυτές ορκίστηκε την 8^η Οκτωβρίου 1973 η κυβέρνηση Μαρκεζίνη, αποτελούμενη από 38 υπουργούς, μεταξύ των οποίων δεν υπήρχε ούτε ένας στρατιωτικός. Ήταν υποθετικά μια “πολιτική” κυβέρνηση στην οποία πάντως συμμετείχαν και 12 υπουργοί και υφυπουργοί των προηγούμενων στρατιωτικών κυβερνήσεων και οι οποίοι οπωσδήποτε ήταν άνθρωποι του Παπαδόπουλου. Άλλωστε και τους άλλους υπουργούς τους είχε επιλέξει ο δικτάτορας. Πράγμα που έκανε τον Μαρκεζίνη να πει ότι η εξουσία που έλαβε ήταν “δοτή” και “κολωβομένη”. Ο Μαρκεζίνης πίστευε όμως ότι θα μπορούσε να περάσει το πρωθυπουργικό σκάφος του χωρίς να συντριβεί μέσα στις συμπληγάδες της Παπαδοπουλικής εξουσίας και της υπερεξουσίας του στρατεύματος. Πίστευε ακόμα ότι θα κατόρθωνε να φτάσει σε εκλογές, σύμφωνα άλλωστε με ρητή υπόσχεση του Παπαδόπουλου και να πραγματοποιήσει έτσι ένα πρώτο βήμα προς την αποκατάσταση κάποιας μορφής κοινοβουλευτικού βίου. Ενώ πραγματοποιείται η μεγάλη εξέγερση των φοιτητών και γίνεται η κατάληψη του Πολυτεχνείου, η κυβέρνηση είναι σαν να μην υπάρχει. Ο πρωθυπουργός Μαρκεζίνης και οι υπουργοί του Δημοσίας Τάξεως και Εθνικής Αμύνης έχουν χάσει τον έλεγχο ή μάλλον έχουν παραμεριστεί. Η εξουσία βρίσκεται στα χέρια του προέδρου της “Δημοκρατίας”, Παπαδόπουλου και πέρα από αυτόν στις στρατιωτικές εκείνες δυνάμεις (Ιωαννίδη και λοιπών) που είναι έτοιμες να τον ανατρέψουν, και πιο συγκεκριμένα που θα επωφεληθούν από την γενική αυτή αναταραχή για να επιχειρήσουν το προκαθορισμένο πραξικόπημά τους.

Αφού διακόπηκε ο αγώνας των φοιτητών μετά από ένοπλη επέμβαση των στρατιωτικών δυνάμεων οι οποίες αφού εισέβαλαν το Πολυτεχνείο με τανκ κακοποίησαν αγρίως πολλούς φοιτητές κατά των οποίων επιτέθηκαν, ο Παπαδόπουλος κήρυξε πάλι τον στρατιωτικό νόμο. Ζήτησε μάλιστα από τον πρωθυπουργό του όχι μόνο να αποδεχτεί το τυραννικό τούτο μέτρο αλλά και να αναλάβει την ευθύνη του. Ο Μαρκεζίνης υπέκυψε στην απαίτηση του δικτάτορα και ισχυρίστηκε ότι τάχα η κυβέρνηση του εισηγήθηκε το μέτρο. Εμφανίστηκε στην τηλεόραση περιστοιχισμένος από όλους τους αρχηγούς των Ενόπλων Δυνάμεων και ξεφώνησε προς τον ελληνικό λαό έναν απίστευτο λόγο “εξηγώντας” ότι μόνο όταν βεβαιώθηκε ότι η έννομη τάξη βρισκόταν σε σοβαρό κίνδυνο από τους αναρχικούς διέταξε μέσω του Παπαδόπουλου να κηρυχθεί ο στρατιωτικός νόμος. Τελική φράση ήταν η εξής: « Ο εχθρός του Έθνους και της Δημοκρατίας δεν θα περάσει».

Η πτώση του Παπαδόπουλου ήλθε 6 μέρες αργότερα. Τα ξημερώματα της 25^{ης} Νοεμβρίου 1973 εξεργάγη νέο πραξικόπημα υπό νέου συνωμότη, ο οποίος θα ανέτρεπε τον συνωμότη της 21^{ης} Απριλίου 1967. Στις 3 το πρωί ξεκίνησαν από το Γουδί τα τάνκς του Ιωαννίδη και από τον Διόνυσο και τον Ασπρόπυργο μηχανοκίνητες φάλαγγες αλεξιπτωτιστών και τμημάτων των ΛΟΚ. Εντός μίας ώρας όλα τα καίρια σημεία είχαν καταληφθεί.

Το νέο καθεστώς παρουσιάστηκε υπό προσωπείον, ιδίως κατά την αρχική εμφάνιση του. Με θράσος που ξεπερνούσε και εκείνο του Παπαδόπουλου, άφησε δημόσια την εντύπωση ότι θα ακολουθούσε τον δρόμο του εκδημοκρατισμού της καταστάσεως. Κατήργησε τις υπερεξουσίες που είχαν δοθεί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον θεσμό των κυβερνητικών επιτροπών στα Ανώτατα εκπαιδευτικά Ιδρύματα, το Συνταγματικό δικαστήριο με το οποίο αστυνομευόταν η πολιτική ζωή, την λογοκρισία στον Τύπο, στο θέατρο κλπ. Έφτασε μάλιστα να διακηρύξει ότι “ απόφαση της κυβερνήσεως είναι να εξαφανίσει κάθε εμπόδιο για

την απρόσκοπτη και ομαλή λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος” .Πόσο απατηλά ήταν αυτά τα μέτρα αποδείχτηκε από το γεγονός ότι διατηρείτο η ισχύς του στρατιωτικού νόμου και μάλιστα επ’ αόριστον .Κλείστηκαν τα γραφεία της εφημερίδας Βραδινής και ζανάνοιζαν οι φυλακές της Γυάρου. Δια της ΕΣΑ ο “αόρατος δικτάτορας” και το καθεστώς του έσπειραν και πάλι τον τρόμο και αποκάλυψαν το αληθινό , στυγνό πρόσωπο της τυραννίδας . Όσον αφορά τα σχέδια του Ιωαννίδη για την Κύπρο , ο δικτάτορας σκόπευε να σκοτώσει τον Πρόεδρο της Κύπρου Μακάριο και να αναλάβει μόνος του την επίλυση του Κυπριακού με ένωση Ελλάδας- Κύπρου .Το πραξικόπημα πραγματοποιήθηκε στις 15 Ιουλίου. Ο Μακάριος πληροφορήθηκε τα σχέδιά του Ιωαννίδη και τον κατήγγειλε ενώ τελικά επέζησε της επιχείρησης δολοφονίας του .Η ανατροπή του Μακαρίου άνοιξε τον δρόμο για την μεγαλύτερη Τραγωδία της Κύπρου που ήταν η εισβολή των Τούρκων και η κατάληψη της μισής μεγαλονήσου .Κατά την εισβολή των Τούρκων έγινε πολεμικό συμβούλιο κατά το οποίο αποφασίστηκε η κήρυξη γενικής επιστράτευσης . Το πρωί της 21^{ης} Ιουνίου , 2^{ης} μέρας της Τουρκικής εισβολής , ο Ιωαννίδης , ο Γκιζίκης και ο Μπονάνος έλαβαν την τρομερή απόφαση της κηρύξεως πολέμου .Οι 3 αρχηγοί όμως του Στρατού , Ναυτικού και Αεροπορίας οι οποίοι είχαν πλήρη συναίσθηση ότι επρόκειτο περί παραφροσύνης , αντέδρασαν αναλόγως. Αποφάσισαν να καταλύσουν την δικτατορία .Το πρωί της 23^{ης} Ιουλίου , οι :Μπονάνος , Γαλατσάνος , Αραπάκης και Παπανικολάου , διατύπωσαν στον Γκιγκίζη ρητώς την απόφασή τους “ όπως ανατεθεί εις τους πολιτικούς αρχηγούς η διακυβέρνησις της χώρας” .Ο Γκιγκίζης συντάχτηκε μαζί τους και ανακοίνωσε την απόφαση στον Ιωαννίδη ο οποίος δεν αντέδρασε βιαίως .

Την στιγμή εκείνη όχι μόνο καταργούνταν ο « αόρατος δικτάτορας» ,αλλά καταλύονταν και η Χούντα . Μια ώρα αργότερα ο Γκιγκίζης καλούσε τους πολιτικούς για να τους ζητήσει να σχηματίσουν κυβέρνηση της οποίας τις εντολές θα εκτελούσε ασυζητητί ο στρατός .Ενώ αρχικά είχε αποφασιστεί να σχηματιστεί κυβέρνηση υπό τον Καννελόπουλο ,τελικώς εκλήθη από την εξορία – μετά από επιμονή του Αβέρωφ - ο Καραμανλής για να αντιμετωπίσει την κρίση .Ο Καραμανλής έφτασε στην Αθήνα στις 2 το πρωί και ανέλαβε την διακυβέρνηση της χώρας ._Τέλος

Βιβλιογραφία

- 1.Βακαλόπουλος Α.Ε «Νέα Ελληνική ιστορία» , 1204-1985 , γ έκδοση , Βάνιας.
2. Γενική Γραμματεία Τύπου και πληροφοριών ,Μεταπολεμικές εκλογές στην Ελλάδα 1946-1974 Διεύθυνση πληροφορήσεως 1977
3. Διαμαντόπουλος Ή Ελληνική πολιτική ζωή : 20^{ος} αιώνας, από την προβενιζελική στην Μεταπαπανδρειακή εποχή” , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα
4. Έκθεση εκλογικού υλικού : Κατάλογος εκλογικών αποτελεσμάτων 1843-1864 , Κατάλογος κυβερνήσεων 1909-1981 , Αθήνα Πνευματικό Ίδρυμα Γεωργίου Παπανδρέου .
5. Εποπτεία Θεοδωρακοπούλου ,Σύγχρονος Εγκυκλοπαίδεια

Επιστημών ,τόμος 5 , Εκδόσεις Γιοβάνη , 1969

6. Μασσιπ.Ρ : «Καραμανλής : Ο Έλληνας που ξεχώρισε”,ε
έκδοση,Εκδόσεις Σιδέρης , Αθήνα

7. Προβατάς Αλκιβιάδης , Πολιτική ιστορία της Ελλάδος :Από το 1821-
1980

8. Ρούσσοις .Γ ,ΝΕΩΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΈΘΝΟΥΣ ,
ΤΟΜΟΣ Ζ , ΑΘΗΝΑ 1975 ,Ελληνική μορφωτική Εστία

9. Σκουλάτου .Β –Δημακοπούλου .Ν – Κόνδη Σ , Ιστορία νεότερη και
σύγχρονη ,Αθήνα , Οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων ,
Έκδοση 2004 .

10. Τζιοβάρης .Γ ,Τα υπουργεία μας:Κυβερνήσεις 1833-1996 , Αθήνα
1996 , το Ποντίκι

11. Ηλεκτρονική Εγκυκλοπαίδεια ΤΟΜΗ 2000